מרכז טאוב
לחקר המדיניות החברתית בישראל

פילנתרופים בישראל:
תמונת מצב עדכנית

קלוד בר רבי וחנן יונה

מתוך "דוח מצב המדינה 2017"

ירושלים, טבת תשע"ח, דצמבר 2017

מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל

מרכז טאוב נוסד ב-1982 ביוזמתם של הרברט מ' סינגר, הנרי טאוב וארגון הג'וינט האמריקאי. המרכז ממומן באמצעות קרן צמיתה שהוקמה על ידי קרן הנרי ומרלין טאוב, קרן הרברט ונל סינגר, ג'ין וג'ון קולמן, קרן משפחת קולקר-סקסון-הלוק, קרן משפחת מילטון א' ורוזלין ז' וולף וארגון הג'וינט האמריקאי.

מרכז טאוב מעמיד בפני מקבלי ההחלטות המובילים בארץ ובפני הציבור הרחב תמונה כוללת, המשלבת בין הממדים החברתיים והכלכליים בהתוויית המדיניות הציבורית. הצוות המקצועי של המרכז וצוותי המדיניות הבין-תחומיים, הכוללים חוקרים בולטים בתחומם באקדמיה ומומחים מובילים בתחומי המדיניות, עורכים מחקרים ומעלים חלופות למדיניות בנושאים חברתיים-כלכליים מרכזיים העומדים על סדר היום במדינה. המרכז מציג ניתוחים אסטרטגיים לטווח ארוך והערכות של חלופות למדיניות בפני הציבור ובפני מקבלי ההחלטות על ידי כתבות בתקשורת, תכנית פרסומים פעילה, כנסים ופעילויות אחרות בישראל ובחו"ל.

פרסום זה, ככל פרסומי המרכז, הוא על דעתם ואחריותם של מחבריו בלבד. אין בו כדי לחייב את המרכז, את חבר הנאמנים שלו, את עובדיו האחרים ואת התומכים בפעולותיו.

כתובת המרכז: רחוב האר"י 15, ירושלים
טלפון: 02-567-1818
פקס: 02-567-1919

דואר אלקטרוני: info@taubcenter.org.il
אתר אינטרנט: www.taubcenter.org.il

פילנתרופים בישראל: תמונת מצב עדכנית

קלוד בר רבי וחנן יונה*

תקציר

בעשורים האחרונים חלה תמורה בדפוסי הפילנתרופיה בחברה הישראלית, ולצד התרומה המסורתית לצדקה התפתח סוג חדש של פילנתרופיה מודרנית. פרק זה נועד להציג את הפילנתרופים הישראלים המודרניים ולעמוד על מאפייני התורמים, על נדיבותם ועל הקשר בין מאפיינים אישיים לסיכוי לתרום. הממצאים מציגים הבדלים בהתנהגות הפילנתרופית של תורמים שונים, המושפעים ממגוון משתנים כלכליים וחברתיים-דמוגרפיים.

ראשית, נמצא כי בנטרול ההשפעה של גורמים אחרים, משקי בית בראשות נשים נוטים להיות נדיבים יותר בתרומתם במונחים של שיעור התרומה מתוך ההכנסה. לעומת זאת, משקי בית שבראשם עומדים גברים תורמים בממוצע סכומים גבוהים יותר.

שנית, נמצא כי פילנתרופים עולים חדשים תורמים סכומים גבוהים בהרבה מאשר ילידי הארץ ועולים ותיקים. אולם ככל ששהייתם בישראל מתארכת, והם מתערים בחברה והופכים לחלק ממנה, דפוסי התרומה שלהם פוחתים והולכים ומתכנסים לרמה זהה לזו של תורמים מקומיים. פילנתרופים שעלו מארצות הברית וממערב אירופה תורמים את הסכומים הגבוהים ביותר ונחשבים לנדיבים יותר בהשוואה לעולים מאסיה, מאפריקה, ממזרח אירופה וכן בהשוואה לילידי הארץ. הפער בין קבוצות התורמים הללו התרחב במידה ניכרת מאז שנת 2000.

השוואת הנתונים של פילנתרופים למדגם של כלל האוכלוסייה מעלה כי משקי בית של פילנתרופים שונים מהאוכלוסייה הכללית בכל קטגוריה שנבדקה, לרבות גובה ההכנסה, ההרכב המשפחתי וענפי התעסוקה. כל התוצאות במחקר עמידות ומובהקות מבחינה סטטיסטית ביחס לאפיונים חלופיים.

* פרופ' קלוד בר רבי, סמנכ"ל מחקר ויו"ר תוכנית מדיניות שוק העבודה במרכז טאוב, בית הספר ע"ש פדרמן למדיניות ציבורית וממשל באוניברסיטה העברית; חנן יונה, דוקטורנט בבית הספר ע"ש פדרמן למדיניות ציבורית וממשל באוניברסיטה העברית. תודתנו נתונה לאריאל קרלינסקי, סטודנט לתואר שני באוניברסיטה העברית, על עבודתו המצוינת כעוזר מחקר בפרויקט זה. כמו כן, אנו מודים ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה אשר אפשרה לנו גישה לנתונים על פילנתרופים ותרומות בישראל, ובייחוד לגב' נאוה ברנר אשר סייעה בכך רבות.

מבוא

רבות נכתב על החשיבות החברתית של פעילות פילנתרופית – למשל, היחס בין הפרט לחברה, הסולידריות של הפרט עם הקהילה, מתן רשת ביטחון לקבוצות מוחלשות, צמצום הפערים בין קבוצות משכבות חברתיות-כלכליות שונות, ביטוי ותמיכה בערכי הפרט (Fleishman, 2009; Frumkin, 2006; Payton and Moody, 2008).

בעוד דפוסי פילנתרופיה מערביים נחקרו באופן נרחב (לסקירה מעמיקה ראו Bekkers and Wiepking, 2010; Wiepking and Bekkers, 2012), בישראל העיסוק המחקרי בתחום החל לא מכבר. לחברה הישראלית יש מאפיינים ייחודיים המבדלים אותה מחברות אחרות: היא מדינה צעירה יחסית, שמייסדיה היו מהגרים מהתפוצות וכיום היא מורכבת מישראלים ילידי הארץ, ממהגרים יהודים וממיעוטים אתניים שונים. קבוצות אלו נבדלות זו מזו במסורותיהן, במוסדותיהן, בתרבויותיהן ובאינטרסים שלהן. לנוכח המאפיינים המיוחדים והמגוון הרחב של החברה הישראלית, סביר להניח שקיימים בה דפוסים פילנתרופיים ייחודיים.

בעשורים האחרונים השתנתה הפילנתרופיה בחברה הישראלית, ולצד התרומה המסורתית לצדקה התפתחה פילנתרופיה מודרנית חדשה (שמיד, 2011). בעוד הפילנתרופיה הישראלית המסורתית נחשבת "רומנטית", ציונית ולאומית, הפילנתרופיה החדשה נתפסת כרציונלית וממוקדת יותר, ומבוססת על עקרונות של ניהול למטרת רווח (סילבר, 2008; שמעוני, 2008). הפילנתרופים החדשים הם אנשים עשירים שצברו את הונם בתעשיות ההיי-טק ובתעשיות מתקדמות אחרות בעשורים האחרונים (Schmid and Rudich-Cohn, 2012). פילנתרופים חדשים אלו מביאים דפוסי ניהול עסקי לפעילות הפילנתרופית שלהם, והם מודדים אותה ומתייחסים אליה באופן דומה להשקעותיהם העסקיות (שמיד, 2011).

תחום הפילנתרופיה בישראל משך את תשומת ליבם של יותר ויותר חוקרים, המתחקים אחר דפוסי הנתינה בקרב האוכלוסייה הישראלית ולומדים את מאפייניה (חסקי-לוונטל, יוגב-קרן וכץ, 2011; כץ, לוינסון וגדרון, 2007; שמעוני, 2008; Schmid and Rudich-Cohn, 2012; Katz and Greenspan, 2015). מחקרים אלו התבססו על מדגמים של נתונים שנאספו בראיונות פנים-אל-פנים עם תורמים, וכן על שאלונים וסקרים. כץ, לוינסון וגדרון (2007) דיווחו כי נשואים, הורים ובעלי הכנסה גבוהה יותר נמצאו נדיבים יותר. התרומה השנתית הממוצעת הייתה כ-170 דולרים (750 שקלים) למשק בית (התרומה החציונית עמדה על 80 דולרים, שהם כ-350 שקלים).

סקר מאוחר יותר, שכלל 1,538 נבדקים, מצא כי התרומה השנתית הממוצעת בשנת 2008 עמדה על 430 דולרים (1,540 שקלים) למשק בית (חסקי-לוונטל, יוגב-קרן וכץ, 2011). בסקר זה נמצא כי השיעור הגבוה ביותר של תורמים הוא בקרב גילאי 40–25. עוד נמצא כי גברים נוטים לתרום יותר מאשר נשים; כי היקף התרומה המוצהרת עולה עם הגיל; וכי יש תורמים רבים יותר באופן יחסי בקרב ילידי אמריקה, יהודים, אלמנים ובעלי הכנסה והשכלה גבוהות יותר. כץ וגרינשפן (Katz and Greenspan, 2015) מדווחים כי התרומה השנתית למלכ"רים גדלה ככל שעולות רמת ההשכלה, ההכנסה למשק בית ומידת הדתיות (בקרב יהודים), וכן בקרב משיבים נשואים וכאלה שהביעו אמון כללי רב יותר בזולת.

פרק זה מבקש להוסיף נדבך נוסף לחקר הפילנתרופיה בישראל, ולהתמקד במאפייני התורמים ובקשר בין משתנים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים ובין הסיכוי לתרום. בחלק הראשון יפורטו נתונים סטטיסטיים של התורמים בישראל; החלק השני יכלול ניתוח תיאורי של מאפייני הפילנתרופים; החלק השלישי יתאר את הקשר שבין התכונות השונות של התורמים לגובה התרומה ולמידת הנדיבות; והחלק הרביעי ישווה בין מאפייני הפילנתרופים לאלו של כלל משקי הבית (כפי שמשתקפים בסקר ההוצאות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).

נתונים ומתודולוגיה

המתודולוגיה במחקר זה מתבססת על ניתוח מאגר נתונים ייחודי של כל התורמים אשר ביקשו זיכוי מס בעבור תרומות לעמותות מוכרות בישראל לפחות באחת מהשנים הבאות: 1999, 2000, 2004, 2011–2006.[1,2] הנתונים התקבלו משני מקורות שמוזגו יחד: רשות המיסים ומרשם האוכלוסין של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.[3] מידע זה מייצג כאמור את כלל אוכלוסיית התורמים שהגישו למס הכנסה בתקופה זו דוחות שנתיים הכוללים תביעה לזיכויי מס בגין תרומות: 152,728 יחידים ומשקי בית.[4]

תצפית בודדת במחקר היא פילנתרופ (פרטי או משק בית) בשנה מסוימת. היות שכל תורם נצפה בכל השנים שתוארו לעיל (אלא אם נפטר במהלכן),[5] סך התצפיות הוא 1,359,224. המשתנה התלוי העיקרי: התרומה בשנה העוקבת, הנמדדת על פי היקף התרומה הכספית השנתית ועל פי שיעור התרומה מסך ההכנסה – נתון אשר ניתן לפרשו כנדיבות התורם.[6] מחקר זה אינו מכסה תרומות בלתי פורמליות אשר אינן מוצהרות, כגון תרומה לחברים, לבני משפחה או לארגונים שאינם מוכרים ברשות המיסים, שאינם יכולים להעניק לתורמיהם הטבה של זיכוי במס על התרומה.

1 מלכ"רים מוכרים לצורכי מס הם מוסדות ציבוריים בעלי סטטוס לפי סעיף 46א' לפקודת מס הכנסה. מעמד זה מעניק לתורמים למלכ"ר הטבת מס בצורת זיכוי מס בשיעור תרומתם לארגון.

2 השנים שלגביהן היה מידע זמין במס הכנסה.

3 מאגר הנתונים כולל מידע אישי מפורט ולכן אינו זמין לציבור.

4 מהנתונים הוחרגו שלושה מקרים יוצאי דופן (27 תצפיות): שני משקי בית שדיווחו על תרומות בגובה חריג במהלך שנה אחת, וכן פרט שדיווח על הכנסה הקרובה למיליארד שקלים. תרומות אלו היו יוצאות דופן ביחס לסכומים שמשקי הבית הללו תרמו בכל השנים הקודמות במצטבר, וגם ביחס לתרומותיהם של פילנתרופים אחרים. על כל פנים תוצאות המחקר נותרות דומות מבחינה כמותית גם כאשר חריגים אלו נכללים בניתוח הנתונים.

5 כ-3,786 תורמים נפטרו במהלך התקופה, ועבורם קיימים נתונים רק עד שנת פטירתם.

6 אף שמי שמעניק תרומות משמעותיות ועקביות יוגדר כ"פילנתרופ", היקף התרומה במספרים מוחלטים אינו בהכרח המדד היחיד לנדיבותו. מכיוון שהמחקר אינו כולל פרטים על עושרם של משקי הבית (נכסים והתחייבויות), רמת הנדיבות של התרומות תימדד לפי שיעורה של התרומה השנתית של משק הבית מסך ההכנסה השנתית המדווחת, כפי שנעשה אצל Auten and Rudney (1990).

הואיל ובסיס הנתונים אינו כולל תרומה בלתי מדווחת של משקי בית, ניתן לתהות אם המצהירים באמצעות דוח מפורט שתובעים החזרי מס בגין תרומתם אכן מייצגים את כלל התורמים. ואכן, אנשים פרטיים ומשקי בית שתרומותיהם אינן מהותיות (כלומר, קטנות) צפויים פחות להגיש תביעות להחזרי מס. עם זאת, המחקר מתמקד ממילא באנשים שתרומותיהם צפויות להיות משמעותיות.[7]

המשתנים הבלתי תלויים שנבדקו (כלומר, המשתנים המסבירים) נבחרו על סמך הסִפרות העוסקת בתרומה של הפרט ושל משק הבית, לצד גורמים נוספים הייחודיים לחברה הישראלית. מכיוון שאין בנתונים מידע על השכלתו של התורם, משתנה זה לא נכלל בניתוח.[8] עם זאת, הספרות מתארת מתאם חיובי חזק בין רמת ההשכלה להכנסה (Angris and Keueger, 1991; Becker, 1993; Mincer, 1974), מה שמפחית את החשש להטיה אפשרית עקב השמטת משתנה זה.

המשתנים הבלתי-תלויים הרלוונטיים המשמשים במחקר זה הם: הכנסת הפרט, הכנסת בן/בת הזוג והכנסה שנתית כוללת של משק הבית; מקור ההכנסה (מיגיעה אישית או שלא מיגיעה אישית); סיווג משלח ידו של התורם (תעשייה והיי-טק, בנקאות ופיננסים, נדל"ן וכיו"ב); גיל וגיל בריבוע; מגדר; מצב משפחתי; מספר הילדים, ארץ הלידה ושנת עלייה; מקום המגורים; מקום לידת האב ושנת עלייתו; ולאום.

כדי להעריך את הקשר בין המשתנים הבלתי-תלויים לתרומה, נערכו ניתוחי רגרסיות אורך ליניאריות (Panel OLS). בניתוחים אלו נכללו שני אפקטים קבועים (מקום מגורים ושנה), אשר ממזערים את החשש מפני הטיה אפשרית בגלל נתונים שהושמטו.[9] תוצאות הרגרסיה של המודלים העיקריים מוצגות בלוח נ'1 בנספחים. כל התוצאות המתוארות בסעיפים הבאים הן מובהקות מבחינה סטטיסטית, אלא אם צוין אחרת.

1. מאפייני התורמים

לוח 1 מציג סיכום של נתוני התורמים. התרומה השנתית הממוצעת הייתה 2,776 שקלים (כ-790 דולרים), ו-8,436 שקלים (2,400 דולרים) בחישוב עבור התורמים אשר תרמו בכל שנה הנכללת במאגר הנתונים.[10] נתונים אלו גבוהים מהממצאים שדווחו במחקרים קודמים (חסקי-לוונטל, יוגב-קרן וכץ, 2011; כץ, לוינסון וגדרון, 2007). ההכנסה השנתית הממוצעת של התורמים היא 307,876 שקלים (כ-88,200 דולר), כמעט פי שניים מההכנסה הממוצעת למשק בית בישראל בשנת 2011 (לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2012).

7 ההחלטה של תורמים קטנים להיות מעורבים בפעילות פילנתרופית עשויה לנבוע מגורמים שונים במהותם מאלו המתואמים עם תרומותיהם של תורמים משמעותיים, ולכן יש להיזהר שלא להשליך מממצאי מחקר זה על כלל האוכלוסייה. לפי סקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2013), 34 אחוזים מסך התרומות למלכ"רים דווחו לשלטונות המס. עם זאת, מכיוון שחלק גדול מהפילנתרופיה בישראל (כמחצית) מקורו בגורמים זרים שאינם מדווחים לשלטונות המס המקומיים, סביר שחלקן של התרומות שמקורן בישראל (פרטיים ומשקי בית) שהנתונים מכסים גבוה יותר באופן ניכר.

8 מחקרים מהעולם ומישראל מעלים כי קיים מִתאם חיובי בין השכלה לתרומה (לדוגמה Bryant et.al, 2003; Mesh et al., 2006).

9 כל המודלים כוללים שגיאות תקן מקובצות ברמת הפרט, נתון האופייני למצב שבו לכל התפלגות יש שונוּת אחרת ולמִתאם סדרתי.

10 כל הסכומים המוצגים בשקלים מתייחסים לערך השקל ב-2011 (כלומר במונחים ריאליים).

כמעט 99 אחוזים מכלל התורמים אשר תובעים זיכוי מס בגין תרומה הם יהודים. התורם המבוגר ביותר בן 106, וגילו של התורם הצעיר ביותר הוא 18.[11] התרומה החציונית היא 0, שכן רבים מהתורמים אינם עקביים ותרמו רק פעם אחת או אחת לכמה שנים, וביתר השנים לא דיווחו על תרומות. גילם הממוצע של התורמים הוא 48, וכ-19 אחוזים מהם היו נשים.[12] כ-82 אחוזים מכלל התורמים נשואים ומספר הילדים הממוצע במשפחת התורם עומד על 2.89.

כמעט 88 אחוזים מכלל התורמים התגוררו ביישובים עירוניים (הנתון אינו מוצג בלוח). כ-34 אחוזים מהתורמים נולדו מחוץ לישראל, מהם שליש באפריקה ובאסיה, שליש בארצות הברית, אוקיאניה ומערב אירופה ושליש במזרח אירופה (הנתון אינו מוצג בלוח).

93 אחוזים מהתורמים דיווחו על הכנסה מיגיעה אישית (כלומר, הכנסה פעילה כגון משכורת או הכנסה מעסק). הסיווג התעסוקתי הנפוץ ביותר בקרב התורמים היה "ארגונים" (למשל, ארגונים חוץ-ממשלתיים, מלכ"רים וארגונים ציבוריים).

לוח 1. נתונים סטטיסטיים של פילנתרופים, 2011

	ממוצע	ערך מינימלי	ערך מקסימלי	חציון	סטיית תקן
תרומה	2,776	0	21,291,724	0	60,611
הכנסה	307,876	-33,521	157,544,672	211,245	555,294
גיל	48.61	7	106	49	14.57
מספר ילדים במשק הבית	2.89	0	21	3	2.01
מצב אישי (נשואים = 1)	81.68%				
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	93.48%				
מגדר (נשים = 1)	19.10%				
לאום (יהודים = 1)	98.97%				
מהגרים	33.94%				
סיווג תעסוקתי:					
תעשייה והיי-טק	3.16%				
בנקאות ופיננסים	2.74%				
נדל"ן	25.66%				
ארגונים ועמותות	34.77%				
אחר	33.67%				
מספר תצפיות (N)	1,359,224				

* נתוני פאנל עבור מדגם של 152,728 פרטים ומשקי בית שהגישו למס הכנסה דוחות הכוללים בקשה לזיכוי בגין תרומות באחת מהשנים הבאות לפחות: 1999, 2000, 2004, 2006–2011. כל הנתונים הכספיים מחושבים בשקלים של 2011.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים.

11 התורם הצעיר ביותר בבסיס הנתונים הוא בן שבע. ילדים מתחת לגיל 18 אינם יכולים להגיש תביעה להחזר מס. אולם כיוון שהנתונים הם פאנל מלא ושלם, תורמים צעירים עשויים להיכלל בנתונים בשנים מוקדמות יותר, אף שהיו אז בני פחות מ-18 ולא דיווחו על תרומות בשנים אלו.

12 במקרה של תרומות ממשקי בית, המגדר של התורם או התורמת הוגדר לפי המגדר של העומד בראש משק הבית (כפי שהוגדר ברשות המיסים).

2. הקשר בין מאפייני הפילנתרופים לנתוני התרומות: ניתוח תיאורי

כפי שניתן לראות בתרשים 1, בקרב תורמים שדיווחו על הכנסה חיובית, בעלי הכנסה גבוהה יותר תורמים סכומים גבוהים יותר בממוצע מבעלי הכנסה נמוכה יותר; אך תורמים שהכנסתם נמוכה יותר נמצאו נדיבים יותר בממוצע (כלומר שיעור התרומות שלהם מההכנסה גדול יותר). עם זאת, מעניין לראות כי לאחר שהכנסה עולה על 500 אלף שקלים, חלה עלייה מתונה ברמת הנדיבות ככל שההכנסה גבוהה יותר.

תרשים 1. גובה התרומה הממוצעת ורמת הנדיבות (אחוז התרומה מתוך ההכנסה)

לפי גובה ההכנסה השנתית

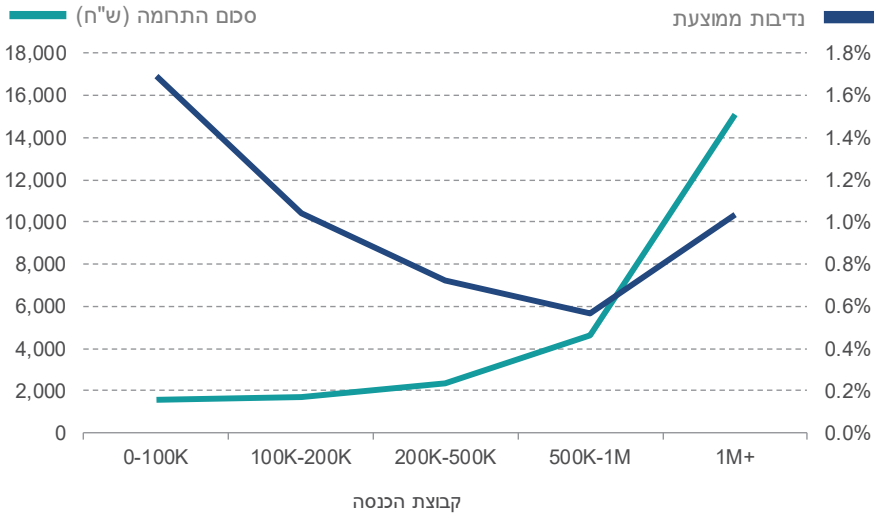

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

מבחינה גיאוגרפית, מועצות מקומיות קטנות במרכז הארץ, ובהן כפר שמריהו וסביון, נמצאו כיישובים הנדיבים ביותר בישראל במדידת סך התרומות כאחוז מסך כל ההכנסות (תרשים 2). נתון זה מפתיע, שכן רבים ממשקי הבית העשירים ביותר נמצאים ביישובים אלו (לפי סיווג הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2008).[13] לצד זאת, מעניין לציין כי בין עשרת היישובים הנדיבים ביותר נכללות גם ערים קטנות כמו רכסים, חצור הגלילית וטבריה – יישובים הנמצאים בטווח הנמוך במדד חברתי-כלכלי (לפי סיווג של הלשכה

13 כפי שמוצג בתרשים 1, תורמים בעלי הכנסה גבוהה נוטים להיות נדיבים פחות (במדידת התרומה כשיעור מן ההכנסה).

המרכזית לסטטיסטיקה, 2008). אפשר להסביר זאת בכך שיישובים אלו מאופיינים בקהילות קטנות יותר, בשיעור גבוה יותר של ילדים מתחת לגיל 20 וברמה גבוהה יותר של דתיות, מאפיינים שלפי הסִפרות ולפי נתוני המחקר הנוכחי מצויים במִתאם חיובי עם מתן תרומות. חסקי-לוונטל, יוגב-קרן וכץ (2011) הראו כי יש מתאם חיובי בין דתיות לנטייה לתרום, בסעיפים הבאים יודגם כי מספר גדול יותר של ילדים קשור באופן סטטיסטי מובהק לנדיבות.

בבחינת גובה התרומות לתושב (או לתורם) נכללו ברשימה יישובים שונים מעט מאשר בדירוג לפי נדיבות, כמו הרצליה ורמת השרון – ערים חילוניות בעיקרן ששיעורי הילודה בהן נמוכים. למרות חשיבותן הפוליטית, הכלכלית והחברתית, ירושלים ותל אביב-יפו – הערים המאוכלסות ביותר בישראל – אינן נמנות עם הרשויות הנדיבות ביותר. עם זאת, חלקן בפילנתרופיה המקומית גדול יחסית: בעוד הן משתרעות על פני אחוז אחד בלבד משטחה של ישראל, סך התרומות שהתקבלו מתושביהן מהוות את החלק הגדול ביותר מסך התרומות מבין כלל היישובים – 34 אחוזים מכלל התרומות בתקופת המדגם.

תרשים 2א. עשרת היישובים המובילים בגובה התרומות

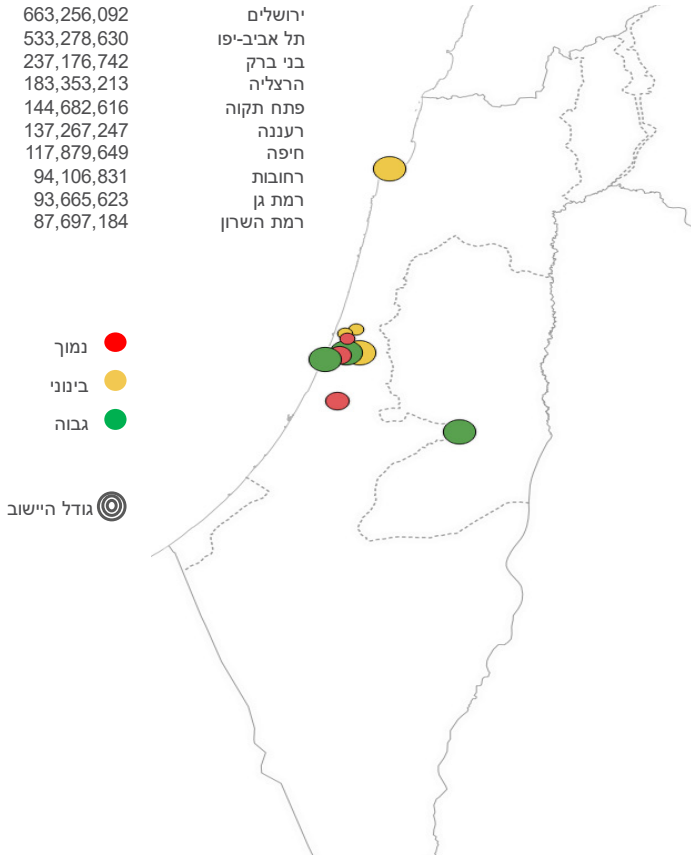

תרשים 2ב. עשרת היישובים המובילים בנדיבות התרומות

שיעור התרומות כאחוז מההכנסה

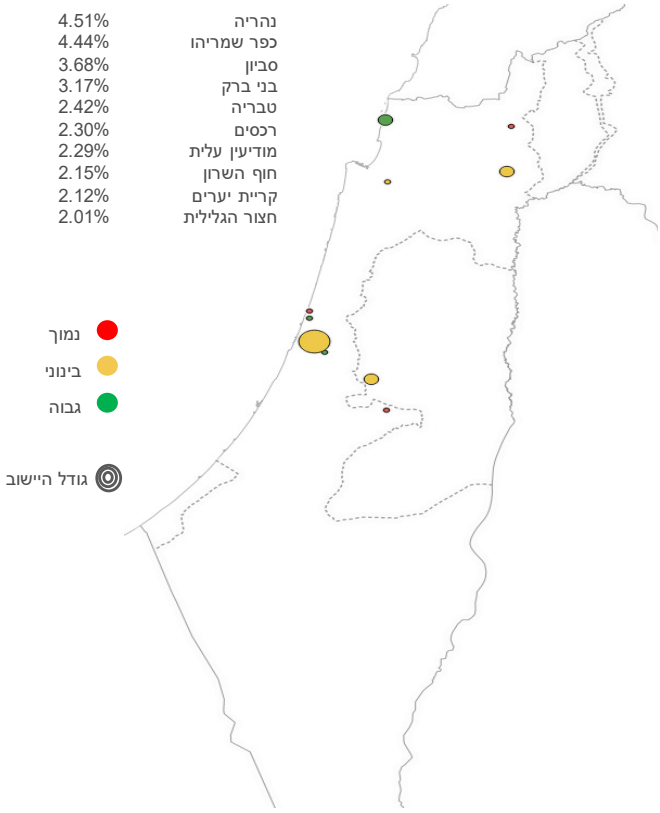

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

לוח 2 מציג סיכום סטטיסטי של מגמת הפילנתרופיה לאורך תקופת המדגם. בעוד מספרם של תובעי זיכוי מס בגין תרומות גדל יותר מפי שניים במהלך השנים (מ-29,419 איש ב-1999 ל-61,036 בשנת 2011), סך התרומות באותה תקופה גדל כמעט פי ארבעה (במונחים ריאליים), ייתכן שבשל קשר חזק לגידול בתוצר הלאומי הכולל.

מעניין לציין כי ניכרת ירידה כמעט בכל מדדי התרומות בשנת 2008, ובמידה מסוימת גם בשנה שלאחר מכן, אף שבשנים אלו נמשך הגידול המתון במספרם של תובעי החזרי מס בגין תרומות. ב-2010 ניכרה התאוששות במדדי התרומות וב-2011 הם עלו על כל השנים הקודמות. המשבר הכלכלי העולמי ב-2008 עשוי להסביר מגמות אלו.

לוח 2. מגמות בנתוני התרומות

שנה	מספר מבקשי זיכוי מס בגין תרומה	תרומה ממוצעת	שיעור כל התרומות מסך ההכנסות	תרומה ממוצעת כאחוז מהתמ"ג לנפש	סך התרומות
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1999	29,419	5,214	0.36%	5.29%	153,381,203
2000	33,532	5,641	0.37%	5.40%	189,140,881
2004	42,115	7,111	0.70%	6.92%	299,461,345
2006	49,603	9,070	0.95%	8.29%	449,878,212
2007	59,820	9,252	1.11%	8.11%	553,453,711
2008	60,505	7,997	0.99%	6.93%	483,839,997
2009	65,650	7,545	1.06%	6.57%	495,348,700
2010	72,456	7,478	1.21%	6.29%	541,831,634
2011	61,036	9,941	1.35%	8.11%	606,778,283
מספר תצפיות (N):					1,359,224

* נתוני פאנל עבור מדגם של 152,728 פרטים ומשקי בית שהגישו למס הכנסה דוחות הכוללים בקשה לזיכוי בגין תרומות באחת מהשנים הבאות לפחות: 1999, 2000, 2004, 2006–2011. כל הנתונים הכספיים מחושבים בשקלים של 2011.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים.

תרשים 3 מציג מידע על עקביות התורמים לאורך השנים. גובה התרומה הממוצעת עולה ככל שמתן התרומות עקבי יותר, וכך גם המדדים האחרים לנתינה (התרומות החציוניות והתרומה כאחוז מההכנסה, שאינן מוצגות בתרשים). רק 3.8 אחוזים מהתורמים (5,820 משקי בית) תרמו בכל אחת מתשע שנות המדגם, ואילו 54.2 אחוזים תרמו רק פעם או פעמיים. התורמים שהיו העקביים ביותר ותרמו מדי שנה (כלומר, בכל אחת מתשע השנים שנכללו במדגם) היו גם המקור לסכום הגבוה ביותר של תרומה השנתית, ולפיכך תרמו יותר מכל קבוצה אחרת גם במונחי סכום התרומה (לא מוצג).

תרשים 3. עקביות התורמים (מספר שנות התרומה) וגובה התרומה הממוצע

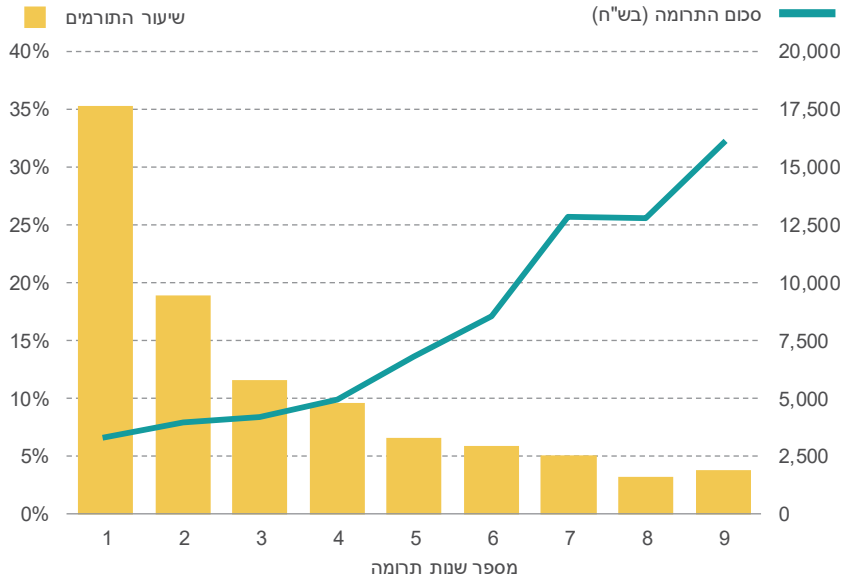

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

כדי להבין טוב יותר את דפוסי העקביות תוך בקרה על מאפיינים נצפים אחרים, עקביות התורמים נותחה גם באמצעות המודלים של התפלגות פואסון והתפלגות בינומית שלילית. במודלים אלו המשתנה התלוי הוא מספר שנות התרומה של פילנתרופ בתקופת הדגימה (המיוצג בערכים מ-1 עד 9). התוצאות, המוצגות בלוח נ'2 בנספחים, מראות כי תורמים בעלי הכנסה גבוהה מעבודה ותורמים מענף הנדל"ן צפויים יותר מאחרים לתרום באופן עקבי. משתנים אחרים שנמצאו קשורים באופן חיובי לעקביות הם: מספר הילדים; גיל התורם; נבדקים רווקים; נבדקים יהודים; ומוצא מאמריקה וממערב אירופה.

תרשימים 4 ו-5 מציגים את סכום התרומה השנתית הממוצעת ואת התרומה כאחוז מההכנסה. נשים תורמות נמצאו נדיבות יותר, אולם גברים תרמו סכומים גבוהים יותר בממוצע.[14] הספרות בנושא הבדלים מגדריים בנתינה אינה חד-משמעית. על פי Bekkers and Wiepking (2010), אמפתיה היא אחד המנגנונים המניעים תרומה לצדקה, תכונה שעל פי מחקרים רבים בפסיכולוגיה מפותחת יותר בקרב נשים (Davis, 1980; Hoffman, 1977; Lennon and Eisenberg, 1987). דיון נוסף בהבדלים מגדריים הקשורים לתרומה לצדקה, אשר מתבססים על תוצאות הניתוחים האקונומטריים, מוצג בסעיף הבא.

14 במשקי בית של זוגות נשואים קשה יותר לבחון את הפעילות הפילנתרופית של כל מגדר, מכיוון שאי אפשר לחלץ מן הנתונים את משקלם של בן או בת הזוג בהחלטה על תרומת משק הבית. בסעיף הבא ישמשו כמה מודלים אלטרנטיביים כדי להשוות בין דפוסי הנדיבות המגדריים. מודלים אלו מפקחים על מצב משפחתי, מספר הילדים ומשתנים אחרים ששויה להיות להם השפעה על דפוסי תרומה שונים של כל מגדר.

תרשים 4. תרומה שנתית ממוצעת לפי מגדר
בשקלים של 2011

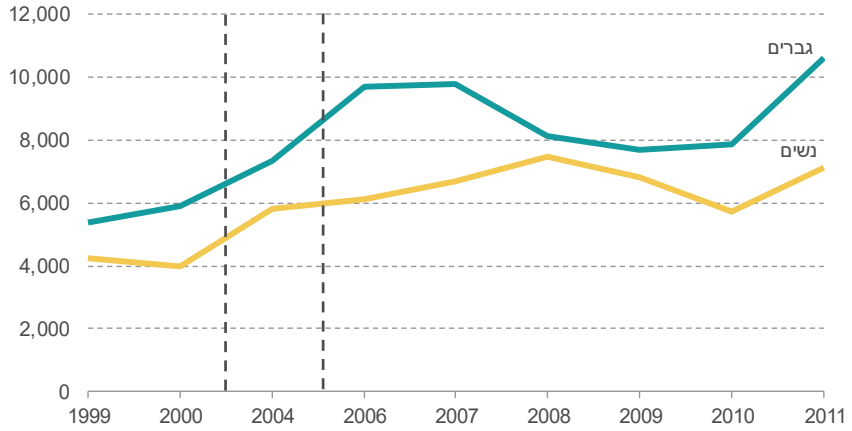

* בסיס הנתונים כולל מידע רק עבור השנים המופיעות בתרשים; אין נתונים עבור השנים 2001–2003 ושנת 2005.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

תרשים 5. נדיבות התורמים לפי מגדר
שיעור התרומה כאחוז מההכנסה

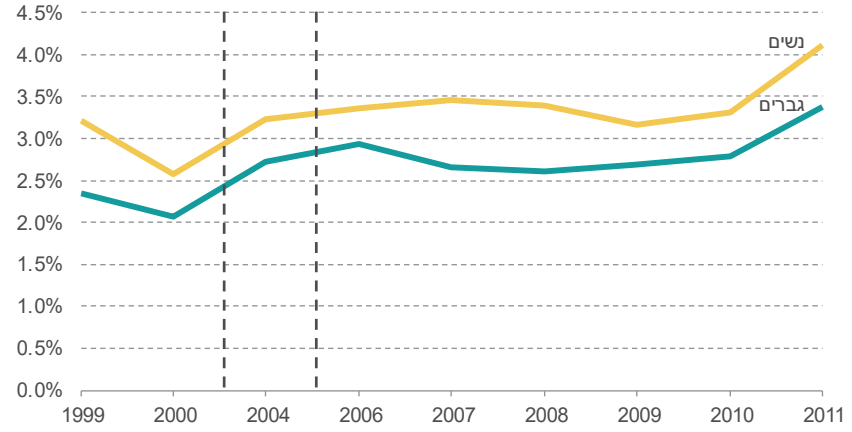

* בסיס הנתונים כולל מידע רק עבור השנים המופיעות בתרשים; אין נתונים עבור השנים 2001–2003 ושנת 2005.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

פילנתרופים שעלו לישראל תורמים סכומים גדולים יותר ביחס לילידי הארץ, והם גם נמצאו נדיבים יותר. זאת ועוד: עולים חדשים תורמים בממוצע סכומים גדולים יותר מעולים ותיקים, והם נדיבים יותר. תרשימים 6 ו-7 מציגים את גובה התרומות ושיעורן מתוך ההכנסה לפי מספר שנות המגורים בישראל מאז העלייה.[15] נתוני התרומות בקרב העולים החדשים הם הגבוהים ביותר, ואילו דפוסי התרומה של פילנתרופים שהתגוררו בישראל 21 שנים ויותר דומים לאלו של תורמים ילידי הארץ. הסבר אפשרי לכך הוא שעולים מביאים איתם תרבות תרומות שונה, אך זו מתכנסת בהדרגה לרמה המקובלת בתרבות המקומית. כלומר, ייתכן שהדבר מעיד על כך שהם נטמעים ומשתלבים בחברה המקומית. ניתוח מפורט יותר של הפילנתרופיה בקרב עולים חדשים מוצג בסעיף 3.

תרשים 6. תרומה שנתית ממוצעת לפי מספר השנים בארץ
בשקלים של 2011

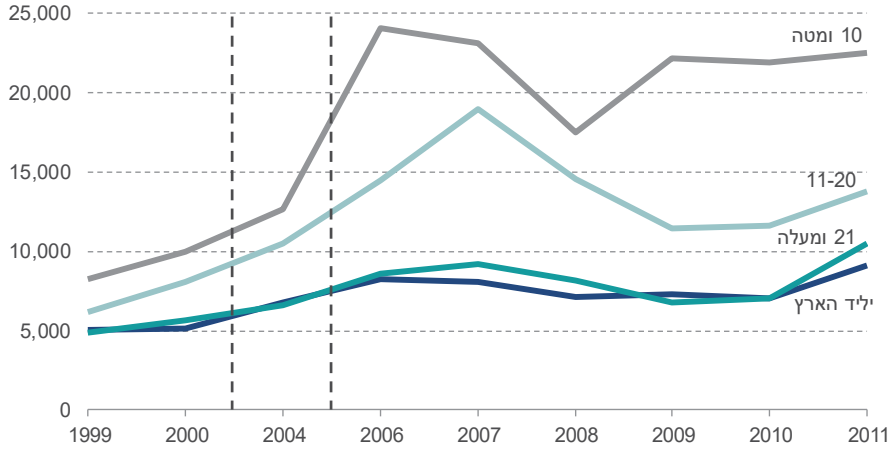

* בסיס הנתונים כולל מידע רק עבור השנים המופיעות בתרשים; אין נתונים עבור השנים 2001–2003 ושנת 2005.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

15 תרשימים 6 ו-7 אינם כוללים פיקוח על ארץ המוצא או על משתנים נוספים העלולים להשפיע על הנדיבות ועל הנטייה לתרום כפונקציה של משך החיים בישראל. בסעיף 3 מוצגים ניתוחים רב-משתניים הכוללים פיקוח גם על גורמים אחרים.

תרשים 7. נדיבות ממוצעת לפי מספר השנים בארץ

אחוז התרומה מתוך ההכנסה השנתית

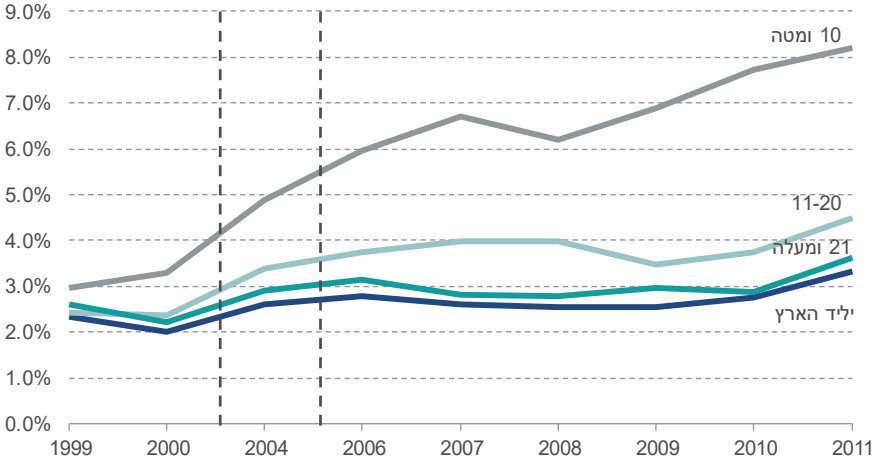

* בסיס הנתונים כולל מידע רק עבור השנים המופיעות בתרשים; אין נתונים עבור השנים 2001–2003 ושנת 2005.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

3. הקשר בין מאפייני הפילנתרופים לתרומה: ניתוחי רגרסיה רב-משתנית

בסעיף הקודם הוצג ניתוח של מאפייני הפילנתרופים לפי הנתונים הגולמיים, אולם ניתוח כזה עלול להיות מוטה בשל קיומם של גורמים בלתי נצפים המשפיעים על גובה התרומה ונדיבותה לצד המאפיינים שנבדקו, וכן עקב מתאם בין מאפיינים שונים. סעיף זה יבחן את הקשר שבין מאפייני הפילנתרופים ובין משתני התרומות – סכום התרומה ושיעורה מתוך ההכנסה (נדיבות) – בפיקוח על גורמים אישיים.

כדי להעריך את הקשר בין המשתנים הבלתי תלויים ובין התרומה נערכו ניתוחי רגרסיות אורך ליניאריות (Panel OLS). בניתוחים אלו נכללו שני אפקטים קבועים (מקום מגורים ושנה), אשר ממזערים חששות רבים מפני הטיה אפשרית בגלל נתונים שהושמטו.בכל סעיף מוצגת ההשפעה נטו של הגורם הנבדק, כלומר בנטרול השפעתם של כל המשתנים האחרים. תוצאות הרגרסיה של המודלים העיקריים מוצגות בלוח נ'1 בנספחים ובסעיף זה יובאו עיקרי התוצאות.

הכנסה

הכנסה גבוהה יותר נמצאת במִתאם חיובי עם היקף גבוה יותר של תרומות: מקדמי ההכנסה הם חיוביים ומובהקים מבחינה סטטיסטית בכל הספציפקציות השונות. משתנה ההכנסה מוגדר כסך כל ההכנסות השנתיות המדווחות של משק הבית (באלפי שקלים). עם זאת, נמצא שהקשר בין ההכנסה לתרומה אינו ליניארי. סכום התרומה עולה עם

הגידול בהכנסות (בשיעור פוחת) עד הכנסה שנתית של 76 מיליון שקלים. מעל לסכום זה כל גידול נוסף בהכנסות מקטין את סכום התרומה נטו. היקפם הכספי של המקדמים נמוך יחסית (4.047), כלומר, עלייה של 10,000 שקלים בהכנסה השנתית מעלה את התרומה הממוצעת בכ-40 שקלים. תוצאה זו עולה בקנה אחד עם הספרות הבין-לאומית הענפה המתחקה אחר הקשר שבין הכנסה לנתינה (ראו Bekkers and Wiepking 2010; 2012).

כאמור, הכללת משתנה ההכנסה מפיגה כמה מהחששות להטיה בשל העדר משתנה ההשכלה בבסיס הנתונים, שכן על פי מחקרים קודמים ההכנסה וההשכלה מתואמות באופן חיובי הן זו עם זו הן ביחס לנתינה (Angrist and Keueger, 1991; Becker, 1993; Bryant et al., 2003; Mesch et al., 2006; Mincer, 1974).

מקור ההכנסה

משתנה זה מבחין בין הכנסה מיגיעה אישית להכנסה שאינה מיגיעה אישית. הכנסה מיגיעה אישית כוללת משכורת והכנסה מעסק, ואילו הכנסה שאינה מיגיעה אישית כוללת את כל מקורות ההכנסה האחרים, כגון רווחי הון, דיבידנדים, הכנסות משכירות וריבית.[16] הבחנה זו מאפשרת לבדוק באיזו מידה התורמים מושפעים מסיכון התנודתיות הפוטנציאלית של הכנסותיהם. בעוד חלק ממקורות ההכנסה שאינה מיגיעה (כגון משכירות או מקרן פנסיה) מתאפיינות בתזרים יציב של הכנסות, הכנסה מיגיעה אישית עלולה להיות כפופה לתנודות זמניות עקב שינויים ברווח העסקי או בגורמים עסקיים אחרים, כגון בונוסים, העלאות שכר או קיצוצים.

פילנתרופים בעלי הכנסה מיגיעה אישית תורמים בממוצע סכום גבוה ב-1,285 שקלים (370 דולרים) מהסכום שתורמים בעלי הכנסה פסיבית, אך הם נדיבים פחות. כאמור, הסבר אפשרי להבדל בין דפוסי התרומה יכול להיות קשור לשונות הגבוהה יותר ולאי ודאות בהכנסות בקרב תורמים בעלי הכנסה מיגיעה אישית. בעוד הכנסתם של תורמים אלו גבוהה יותר בממוצע (גבוהה ביותר מ-30 אחוזים מההכנסה של בעלי הכנסה פסיבית), והם תורמים בממוצע סכומים גדולים יותר, הם נוטים להיות רגישים יותר לתנודות הפוטנציאליות ולסיכונים ברווחיהם, ולכן תורמים חלק קטן יותר מהכנסתם.

ממצא זה עולה בקנה אחד עם מחקרים קודמים על הכנסה קבועה לעומת הכנסה מזדמנת, המראים כי תנודתיות גדולה יותר בתזרים ההכנסה השנתית משפיעה לרעה על נדיבות התרומה (Hughes and Luksetich, 2008).

סיווג תעסוקתי

פילנתרופים אשר עיסוקם מסווג כ"ענפי תעשייה והיי-טק", וכן כ"בנקאות ופיננסים", תורמים סכומים גבוהים בהרבה מהמגזרים האחרים, והם גם נדיבים יותר. תורמים אלו תרמו בממוצע סכומים הגבוהים ב-7,290 שקלים (2,100 דולרים) ו-5,874 שקלים (1,680 דולרים), בהתאמה, מהתרומות של פילנתרופים אחרים (מגזר ההתייחסות).[17] תרשימים 8 ו-9 מציגים הבדלים בדפוסי התרומה לאורך זמן לפי הסיווגים התעסוקתיים העיקריים של התורמים.[18]

16 משקי בית שיש להם יותר ממקור הכנסה אחד סווגו לפי מקור ההכנסה הגדול ביותר.

17 מגזר ההתייחסות הוא כל סיווגי המגזרים האחרים (שירותים, חקלאות, מסחר, תיירות וכדומה).

18 תרשימים 8 ו-9, והבאים אחריהם, מציגים את הערכים החזויים עבור המשתנים המתוארים, כפי שהתקבלו במודלי רגרסיה הדומים לאלה שבלוח נ'1 – בתוספת של משתנה אינטראקציה בין שנה למשתנה המתואר כדי לאפשר אמידה של השינוי בהבדלים בין קבוצות לאורך זמן.

תוצאות אלו תומכות בממצאי מחקרים קודמים על "הפילנתרופיה החדשה" בישראל, ובמיוחד על תפקידם של "פילנתרופים חדשים", כלומר, ישראלים עשירים שעשו את הונם בתעשיות ההיי-טק ובתעשיות מתקדמות אחרות (שמעוני, 2008; Schmid and Rudich-Cohn, 2012).

מעניין לציין כי עבור הפילנתרופים המסווגים במגזר "ארגונים", הכולל עמותות ומלכ"רים בישראל, המקדם אינו מובהק סטטיסטית. קטגוריה זו כוללת ארגונים מוכרים לצורכי מס, הנהנים מתרומותיהם של פילנתרופים, לכן מפתיע במקצת שעל אף מודעותם לחשיבותה של הפעילות הפילנתרופית עובדי מגזר זה אינם תורמים יותר מן המגזרים האחרים – הן בערכים מוחלטים הן בערכים יחסיים.

תרשים 8. תרומה ממוצעת לפי הסיווג התעסוקתי של התורם
בשקלים של 2011

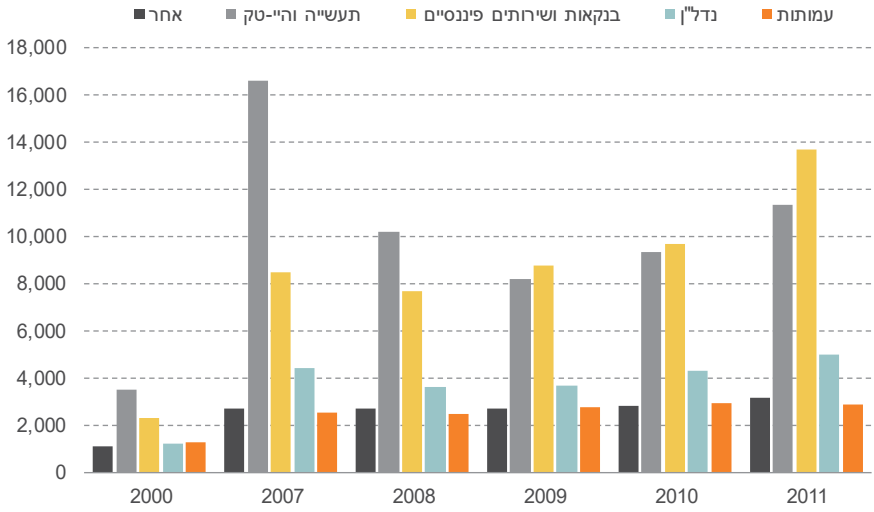

ערכים חזויים עבור סיווג תעסוקתי בשנה העוקבת על בסיס רגרסיה רבת-משתנים של אינטראקציה בין סיווג תעסוקתי ושנה, בפיקוח על המשתנים הבאים: מספר ילדים, גיל, מין, סטטוס נישואים, השתייכות לקבוצת מיעוט, הגירה, מוצא אתני, מקור הכנסה, שנה ומקום מגורים. החיזוי הוא עבור השנים המוצגות בתרשים בלבד.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

תרשים 9. נדיבות ממוצעת לפי הסיווג התעסוקתי של התורם
שיעור התרומה מתוך ההכנסה השנתית

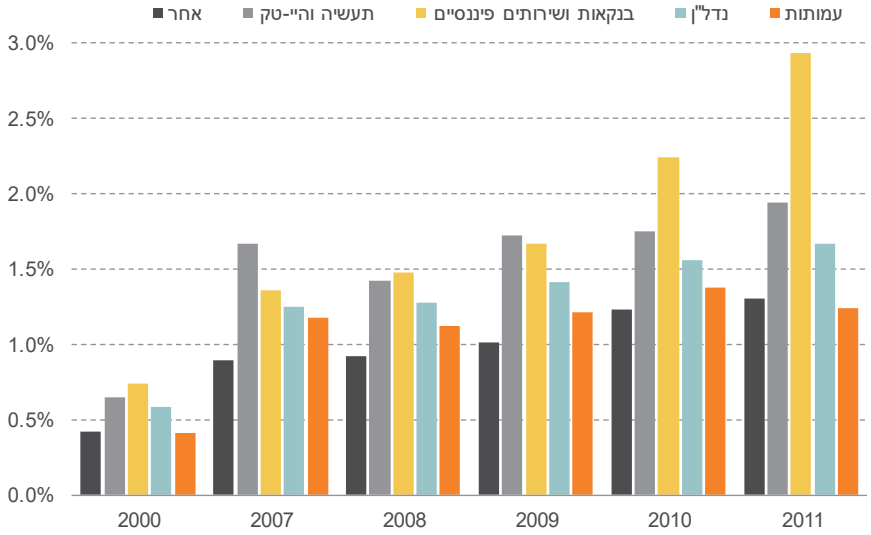

ערכים חזויים עבור סיווג תעסוקתי בשנה העוקבת על בסיס רגרסיה רבת-משתנים של אינטראקציה בין סיווג תעסוקתי ושנה, בפיקוח על המשתנים הבאים: מספר ילדים, גיל, מגדר, סטטוס נישואים, השתייכות לקבוצת מיעוט, הגירה, מוצא אתני, מקור הכנסה, שנה ומקום מגורים. החיזוי הוא עבור השנים המוצגות בתרשים.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

גיל

הקשר בין גיל לפילנתרופיה אינו ליניארי. בעוד מקדם הגיל הוא שלילי ומובהק מבחינה סטטיסטית, המקדם של גיל בריבוע חיובי ומובהק סטטיסטית. תרשים 10 מציג את התרומה והנדיבות החזויה של פילנתרופים ביחס לגיל. התוצאות מלמדות כי פילנתרופים מפחיתים מדי שנה את תרומתם המוצהרת עד גיל 43, הן בערכים מוחלטים הן כאחוז מההכנסה, אך מגיל 43 הם מגדילים אותה בכל שנה.[19]

הסִפרות בנושא פילנתרופיה העוסקת בקשר שבין גיל לנתינה אינה חד-משמעית. חוקרים אחדים גילו כי קיים קשר חיובי ביניהם, ואילו אחרים מצאו קשר שלילי, ירידה בנתינה לאחר גיל מסוים, או היעדר קשר מובהק (Bekkers and Wiepking, 2010; Wiepking and Bekkers, 2012). הממצא הייחודי במחקר הנוכחי, המראה קשר בצורת פרבולה "מחייכת" בין גיל לתרומה, עשוי להסביר חלק מהתוצאות הסותרות שבסִפרות,

19 גיל הילדים עלול להשפיע על דפוסי התרומה דרך המתאם בין גיל ההורים לגיל הילדים: כאשר הילדים גדלים ההוצאות עולות, ולאחר מכן יורדות. לא ניתן לבחון זאת שכן מידע לגבי גיל הילדים אינו זמין במאגר הנתונים בשל שיקולי פרטיות.

שכן הוא מאפשר לגלות דפוסים שונים של תרומה בהתאם לטווח הגיל הנבדק.[20]

תרשים 10. סכום התרומה וחלקה מתוך ההכנסה (נדיבות) לפי גיל התורם
ערכים חזויים לפי רגרסיה רב-משתנית

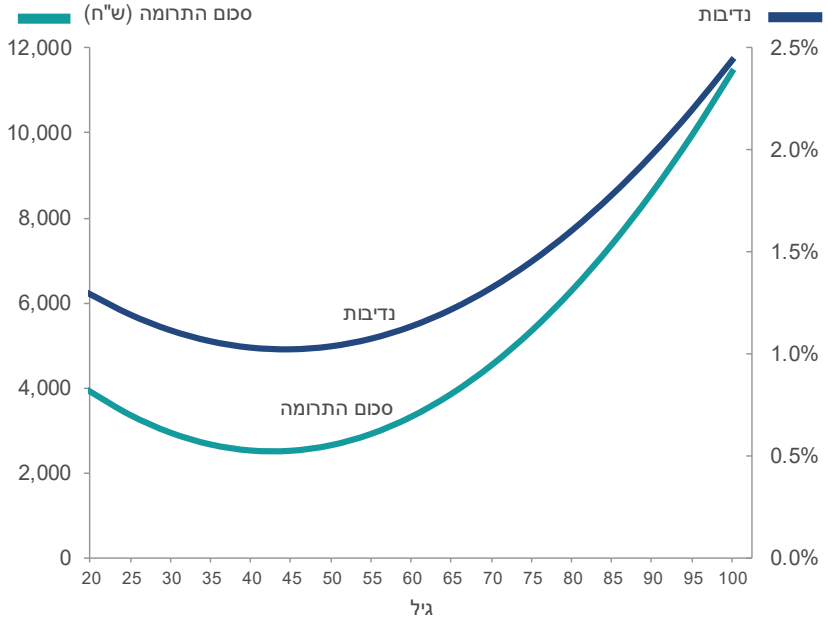

ערכים חזויים עבור גיל על בסיס רגרסיה רבת-משתנים (לוח נ'1), בפיקוח על המשתנים הבאים: הכנסה, מספר ילדים, מגדר, סטטוס נישואים, השתייכות לקבוצת מיעוט, הגירה, מוצא אתני, מקור הכנסה, סיווג תעסוקתי, שנה ומקום מגורים.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

מצב משפחתי

מקדמי הרגרסיה של מצב משפחתי מצביעים על קשר שלילי בין נישואים לתרומה, ומי שנמצאו כנדיבים ביותר הם אלמנים. ברוב המחקרים מרחבי העולם נישואים נמצאו קשורים באופן חיובי לתרומה, ומקצת מהמחקרים מצאו כי אין קשר בין שני הגורמים (Wiepking and Bekkers, 2012).

חשוב לציין כי הקשר החיובי בספרות נמצא במחקרי חתך, הנערכים בתקופת זמן אחת. המחקר הנוכחי הוא מחקר פאנל, כלומר כזה שעוקב לאורך זמן אחרי פרטים ומשקי בית, ולכן גם מתחקה אחרי שינויים במצב המשפחתי. עם זאת, היות שהסטטוס "נישואים" כולל לעיתים קרובות הורות לילדים, ייתכן שהתוצאות הסותרות במחקר זה נגזרות מהקושי להבחין בין השפעת הנישואים להשפעת ההורות על התרומה. ואכן,

20 יש לנקוט משנה זהירות בהכללת ממצאים אלו לחוץ לארץ, מפני שהדמוגרפיה בישראל מתאפיינת בריבוי יחסי של ילדים, ובהולדה בגיל מוקדם יחסית (לעומת שאר העולם המפותח).

כאשר יש בקרה על מספר הילדים, מקדם הנישואים מאבד את המובהקות הסטטיסטית.[21] שימוש ברגרסיות מרובות משתנים בניתוח נתוני הפאנל מאפשר לחקור שינויים בדפוסי נתינה לאורך זמן, ולהבחין בין שינויים במצב המשפחתי לשינויים במספר הילדים – כפי שיפורט בתת-הסעיף הבא.

ילדים

הורות לילדים רבים יותר קשורה באופן חיובי לפעילות פילנתרופית בכל המודלים והספציפיקציות. ההשפעה השולית של ילד נוסף עומדת על 542 שקלים (כ-155 דולרים). הקשר החיובי בין מספר הילדים במשק הבית לפילנתרופיה תואם את הממצאים ברוב המחקרים הבין-לאומיים הכוללים משתנה זה (לעיון מעמיק בנושא ראו Bekkers and Wiepking, 2010; Wiepking and Bekkers, 2012).

ילדים ומצב משפחתי

עמודה 1 בלוח נ'3 מציגה את תוצאות מודל האינטראקציה בין מספר הילדים (משתנה רציף) ובין מצב משפחתי (משתנה בינארי). עלייה במספר הילדים מגדילה את התרומה הממוצעת, ואילו מצב משפחתי "נשוי" קשור לירידה בסכום התרומה הממוצע. עם זאת, המקדם החיובי והמובהק סטטיסטית של האינטראקציה בין שני משתנים אלו מראה כי לכל ילד נוסף יש השפעה שולית חיובית על משקי הבית של בני זוג נשואים. מהילד השני ואילך פילנתרופים נשואים תורמים סכום גדול יותר בממוצע מאשר תורמים שאינם נשואים, וגם ממשקי בית הכוללים פחות ילדים. במילים אחרות, העלייה הנצפית בדפוסי הנתינה במשפחות גדולות קשורה יותר למספר הילדים, ולא בהכרח לסטטוס המשפחתי של נישואים.

מיעוטים (השתייכות לדת שאינה יהדות)

ערבים הם הקבוצה הגדולה ביותר מבין כל המיעוטים הדתיים בישראל (כ-20 אחוזים מהאוכלוסייה). המקדמים המשוערים למיעוטים מראים כי פילנתרופים ערבים מדווחים על תרומות בסכומים נמוכים יותר, ונוטים להיות נדיבים פחות, מאשר תורמים יהודים (תרשימים 11 ו-12). מחקרים קודמים המנתחים את דפוסי התרומה של מיעוטים בישראל הם מעטים, וגם הם מראים כי שיעור התרומות המוצהרות בקרב הערבים נמוך משמעותית מזה של האוכלוסייה היהודית (זיידאן, 2005; זיידאן וגאנם, 2000).

את הפערים בדפוסי נתינה בין פילנתרופים יהודים לערבים ניתן לייחס אולי לגורמים פוליטיים ותרבותיים. החברה הערבית מאופיינת באוריינטציה קולקטיביסטית, המדגישה קבוצות השתייכות (מבנה משפחתי, שבטים ועדות אתניות), וחלק ניכר מהפעילות הפילנתרופית בחברה זו נעשה באופן מסורתי באמצעות ערוצים לא רשמיים שאינם מדווחים לרשויות המס, ולכן לא ניתן להבחין בהם במחקר זה. יחסים פילנתרופיים בחברה הערבית מתבססים על קשרים אישיים – בניגוד לחברות מערביות, שבהן יחסים אלו נוטים להיות לא אישיים ואינדיבידואליסטיים (זיידמן וגאנם, 2000).

נוסף על כך, זידאן (2005) טוען שמספרן הקטן של עמותות ערביות בהשוואה למספר המלכ"רים היהודיים אינו מאפשר לערבים הזדמנויות רבות לנתינה רשמית. עם זאת, ניתן לטעון כי בישראל קיימות אלפי עמותות מוכרות שהצהרת המטרות שלהן היא בלתי

21 לוחות הרגרסיה יסופקו לפי דרישה.

פוליטית, והן עשויות להיות מוטבות ראויות לקבלת תרומות מכל המגזרים, הן מהרוב הן מהמיעוטים. נתונים אלו מעלים שאלות מהותיות על מערכת היחסים בין אוכלוסיות הרוב והמיעוטים בישראל, ועל סוגיות של זהות והשתלבות המיעוטים בחברה הישראלית. Berrebi and Yonah (2016) מראים כי מיעוטים בישראל תורמים פחות, בממוצע, מהרוב היהודי, ובעקבות אירועים טראומטיים (למשל, פיגועי טרור) המיעוט הערבי נוטה להקטין עוד יותר את תרומותיו הכספיות.

תרשים 11. תרומה ממוצעת לפי דת

בשקלים של 2011

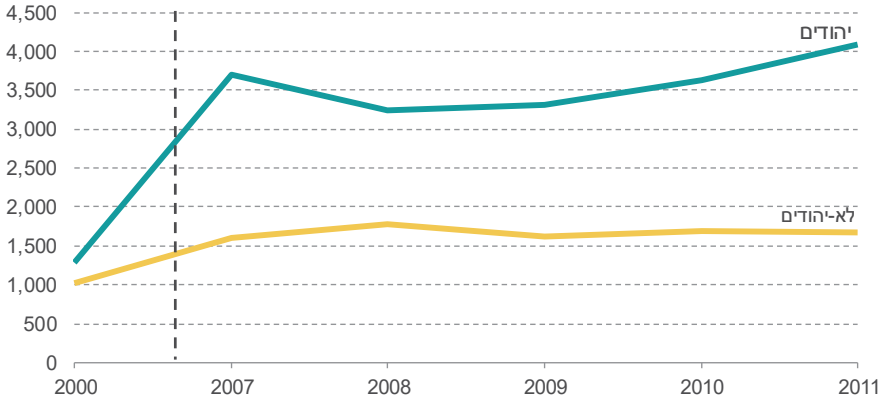

תרשים 12. נדיבות ממוצעת לפי דת

שיעור התרומה מתוך ההכנסה השנתית

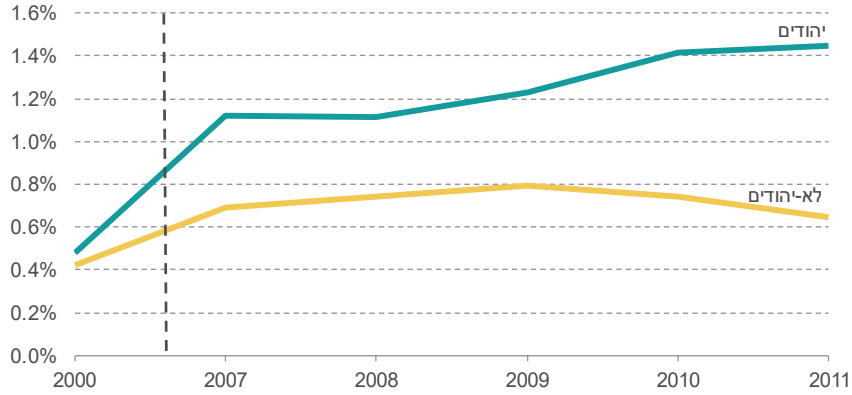

* ערכים חזויים עבור השתייכות דתית בשנה העוקבת על בסיס רגרסיה רבת-משתנים של אינטראקציה בין מיעוטים ושנה, בפיקוח על המשתנים הבאים: הכנסה, מספר ילדים, גיל, מגדר, סטטוס נישואים, הגירה, מוצא אתני, מקור הכנסה, סיווג תעסוקתי, שנה ומקום מגורים. החיזוי הוא עבור השנים המוצגות בתרשים בלבד.

מקור (לשני התרשימים): קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים (לשני התרשימים): הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

דתיות

מעניין לציין שהקשר בין דתיות לפעילות פילנתרופית תלוי במידה מכרעת בהגדרת הדתיות במסגרת המחקר. באופן כללי, גובה התרומות ונדיבותן גדלים ביחס למידת הדתיות של היישוב. עם זאת, בדיקה נוספת גילתה כי כאשר מנתחים את האוכלוסייה הדתית ביתר פירוט, ניכר כי ניתן לייחס את המִתאם החיובי בעיקר לאוכלוסייה החרדית, ולא לדתיים ככלל.

הואיל ומסד הנתונים אינו כולל מידע על רמת הדתיות של התורמים, המשתנה יוצג באמצעות נתוני תוצאות הבחירות לכנסת לשנת 2006. בשיטה זו אחוז הבחירה במפלגות דתיות וחרדיות מצביע על חלקם של הבוחרים הדתיים והחרדים בכל יישוב בישראל.[23,22] התוצאות מראות כי תורמים המתגוררים ביישובים המאופיינים בשיעור גבוה יותר של אוכלוסייה חרדית נוטים לתרום את הסכום הגבוה ביותר בממוצע, והם התורמים הנדיבים ביותר (לוח נ'4 בנספחים).[24] לעומת זאת, הנטייה לתרום סכומים גבוהים יותר אינה מתקיימת בקרב תורמים המתגוררים ביישובים שמאופיינים בשיעור גבוה יותר של אוכלוסייה דתית (שאינה חרדית). הדבר עשוי להצביע על כך שההשפעה על הפעילות הפילנתרופית קשורה יותר לנורמות התרבותיות של החרדים ופחות לדתיות כשלעצמה.

מגדר

אחד מהפרטים בכל משק בית מוגדר כעומד בראשו. במחקר זה ההגדרה הייתה לפי הרישום ברשות המיסים. משק בית יכול לפנות לרשות ולבקש לשנות את ההגדרה, אך נראה שמעטים בוחרים באפשרות זו. בבדיקת מאפייני התרומה לפי משתנה המגדר משקי בית בראשות נשים נמצאו נדיבים יותר, אולם משקי הבית שבראשם עומדים גברים תורמים סכומים גדולים יותר בממוצע. הממצאים הבין-לאומיים בנושא הבדלים מגדריים בתרומות אינם חד-משמעיים.

ייתכן שהנדיבות הרבה יותר בקרב משקי בית בראשות נשים מקורה בכך שעל פי המחקר של De Wit and Bekkers (2016), אמפתיה היא תכונה מפותחת יותר בקרב נשים. Mesch et al. (2011), וכן Bekkers and Wilhelm (2010), מראים כי תכונה זו אכן מגבירה התנהגות פרו-חברתית.

במשקי בית של זוגות נשואים לא ניתן לדעת מן הנתונים אם ההחלטה על מתן תרומה התקבלה על דעת אחד מבני הזוג, שניהם יחדיו או כל אחד מהם בנפרד. על פי Andreoni, Brown, and Rischall (2003), החלטות משק הבית מייצגות פשרה בין בני הזוג, אך הבחירה קרובה יותר להעדפותיהם של הגברים. כאשר גברים מרוויחים יותר מנשים נראה שמרב כוח המיקוח נמצא בידיהם. כאמור, במחקר זה הגדרת ראש משק הבית מתבססת על הרישום ברשות המיסים, או על בקשת משקי הבית כפי שדווחה

22 לפירוט על שיטת המדידה באמצעות שיעורי הצבעה ראו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2011).

23 יש לנקוט משנה זהירות בפרשנות לתוצאות אלו, שכן אי אפשר לקבוע בוודאות כי שיעור התרומות הגבוה יותר ביישובים החרדיים אכן נובע מתרומות גדולות יותר של פרטים ומשקי בית חרדיים (כלומר, קיים חשש אפשרי ל-ecological fallacy).

24 מודלים אלו אינם כוללים אפקטים קבועים ליישוב כדי להימנע מקו-ליניאריות עם משתנה הקהילה הדתית.

ברשות המיסים, ולכן התוצאות חשופות להטיית בחירה אפשרית.[25]

כדי לצמצם את הסיכון להטיה נבחנו הנתונים על בסיס שש הגדרות חלופיות למגדר של ראש משק הבית. במודל הראשון (מודל הבסיס) צוין המגדר של ראש משק הבית לפי הרשום במס הכנסה (עמודה 1 בלוחות נ'1 ונ'5). המודל האלטרנטיבי השני מתבסס גם הוא על המגדר של ראש משק הבית שצוין בנתונים של רשות המיסים, אולם ההכנסה שמתוכה חושב אחוז התרומה (משתנה הנדיבות) כוללת רק את ההכנסה המדווחת של העומד בראש משק הבית. מודל זה מבוסס על ההנחה שאת ההחלטה לתרום מקבל ראש משק הבית ביחס להכנסה האישית שלו, ולא ביחס לכלל הכנסות משק הבית.

במודל השלישי ראש משק הבית מסווג מחדש ומוגדר כבן הזוג שהכנסתו גבוהה יותר, בהנחה שבן הזוג שהכנסתו גבוהה יותר הוא גם דומיננטי יותר בקבלת החלטות כספיות. המודל הרביעי דומה לשלישי, אך ההכנסה ששימשה לחישוב הנדיבות כוללת רק את ההכנסה המדווחת של ראש משק הבית שהכנסתו גבוהה יותר.

במודל החמישי משקי הבית של בני זוג נשואים נחלקים לשתי תצפיות נפרדות, ובכל אחת מהן ההכנסה המשמשת לחישוב משתנה הנדיבות כוללת את ההכנסות המדווחות של אחד מבני הזוג. המודל האחרון מגביל את הניתוח לתת-נדגמים שאינם נשואים.

תוצאות הניתוח מוצגות בלוח נ'5 והן תואמות את תוצאות המודל העיקרי, המצביעות על כך שבכל החלופות, משקי בית שבראשם עומדות נשים הם נדיבים יותר ממשקי בית שבראשם עומדים גברים.

מגדר ומצב משפחתי

עמודה 2 בלוח נ'3 מציגה את האינטראקציה בין המשתנים "גברים" ו"נשואים". כפי שהוצג בסעיף הקודם, תורמים גברים נדיבים פחות מאשר תורמות, אך מקדם האינטראקציה בין המשתנים "זכרים" ו"נשואים" הוא חיובי ומובהק מבחינה סטטיסטית.

אחת הפרשנות האפשריות לתוצאה זו היא שלנישואים יש השפעה שולית חיובית על תורמים גברים, שכן הם תורמים בממוצע אחוז גבוה יותר מהכנסתם בהשוואה לגברים שאינם נשואים. פרשנות אחרת היא שתורמות נשואות, הגם שהן נדיבות יותר מתורמים גברים (נשואים או רווקים), נדיבות פחות בתרומותיהן בהשוואה לתורמות שאינן נשואות. תוצאה זו נובעת בעיקר מנדיבותן של תורמות אלמנות (לא מוצג בלוח).

מגדר וילדים

עמודה 3 בלוח נ'3 מציגה את האינטראקציה בין המשתנים "זכר" ו"מספר ילדים". כפי שפורט לעיל, גברים נמצאו נדיבים פחות מנשים בתרומתם, ומספר הילדים קשור באופן חיובי לנדיבות. מקדם האינטראקציה בין שני משתנים אלו (חיובי ובעל מובהקות סטטיסטית) מלמד כי למספר הילדים יש השפעה שולית חיובית על תורמים גברים. נדיבותם של גברים גדלה עם כל ילד נוסף, ומן הילד השביעי ואילך מגמת הנדיבות מתהפכת: תורמים גברים מתחילים לתרום אחוז גבוה יותר מהכנסתם מאשר נשים.

25 בני זוג יכולים לקבוע מי מהם יירשם כראש משק הבית, בתנאי שהכנסת בן הזוג הרשום עומדת על לפחות 25 אחוזים מהכנסות בן הזוג השני. לבחירה מי יעמוד בראש משק הבית עשויות להיות השלכות מיסוי ולכן החלטה זו עשויה להתקבל גם על בסיס שיקולים של תכנון מס במשק הבית.

עלייה

על פי מחקרים בנושא פילנתרופיה שנערכו בארצות הברית, באוסטרליה ובשווייץ, מהגרים צפויים להרים תרומה מדווחת במידה פחותה ממקומיים ולתרום סכום נמוך יחסית. עם הזמן המהגרים משנים את דפוסי התרומה וההתנדבות שלהם; ככל שהם נמצאים זמן רב יותר במדינה המארחת תרומתם גדלה, ורמת התרומות שלהם מתכנסת למקובל בקרב תורמים ילידי המקום (Brown and Bean, 2006; Joseph, 1995; Mata and McRae, 2000; Nesbit et al., 2013; Osili and Du, 2005; Thomas, 2012).

גל העלייה הגדול האחרון לישראל היה בשנים 2000–1990. בתקופה זו הגיעו לישראל כמיליון עולים (כ-20 אחוזים מאוכלוסיית הארץ באותה תקופה – לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2012), רובם יהודים מברית המועצות לשעבר. זרם ההגירה החיובי לישראל נמשך מדי שנה מאז שנת 2001, אך במספרים קטנים יותר (בסך הכל כ-240 אלף עולים לאורך התקופה כולה – לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016), ומספרם היחסי של עולים ממדינות אמידות כגון ארצות הברית, בריטניה וצרפת גדל באופן ניכר.

כפי שהוצג בניתוח הנתונים התיאורי בסעיף 1, דפוסי התרומה של עולים ותיקים (שהתגוררו בישראל 21 שנים או יותר) היו דומים מאוד לאלה של תורמים ילידי הארץ. ההנחה הבסיסית היא כי לאחר תקופה ממושכת במדינה המארחת העולים רוכשים בהדרגה ידע על שפתה ותרבותה, וגם אם לא נטמעו בה באופן מלא הם השתלבו בה במידה רבה (Chiswick, 1978).

"הגירה" היא משתנה רציף, שערכו נע בין 1 ל-20 עבור יחידים וראשי משק בית שנולדו בחו"ל, על פי מספר שנות המגורים בישראל מאז העלייה. העולים שהתגוררו בישראל בתקופת המדגם במשך יותר מ-21 שנה סווגו באותה קבוצה עם ילידי הארץ. "עולה" הוא משתנה בינארי, המקבל את הערך 0 אם הפילנתרופ נולד בישראל ו-1 אם נולד בחו"ל.

שורה 1 בלוחות נ'6 ונ'7 מציגה את המקדמים של "עולים", המייצגים את השפעת המשתנה על גובה התרומה והנדיבות, בהתאמה. התוצאות חיוביות ובעלות מובהקות סטטיסטית בכל המודלים, ומצביעות על כך שפילנתרופים עולים תורמים בממוצע סכום גבוה ב-1,123 שקלים (320 דולרים) מסכום התרומה של פילנתרופים ילידי הארץ (פאנל א', עמודה 1).

מקדמי המשתנה "הגירה" במודל העיקרי (לוח נ'1) הם שליליים, כלומר: ככל שהעולים התורמים מתגוררים בישראל זמן רב יותר, דפוסי הנתינה שלהם יורדים והולכים מדי שנה עד שהם מתכנסים לאלה של תורמים ילידי הארץ (תרשים 13). התוצאות עמידות לחלופות שונות של הגדרת המשתנה "עלייה", כפי שמוצג בפאנל א' בלוחות נ'6 ונ'7.

אחד ההסברים האפשריים לתופעה זו היא שהעולים החדשים שואפים להאיץ את התערותם וקליטתם בחברה המארחת. על ידי תרומת סכומים נכבדים, עולים חדשים שהם פילנתרופים זוכים להכרה מהציבור הרחב וטווים רשתות חברתיות עם אליטות מקומיות אחרות, היכולות לסייע בתהליך התערותם.

הסבר אחר הוא כפי שכבר הוזכר, פילנתרופים שעלו ארצה לא מכבר מביאים עמם תרבות ומסורת של תרומות נדיבות יותר, בממוצע, מאלו המקובלות בישראל. עם הזמן הפילנתרופים העולים נטמעים בחברה המקומית, מאמצים את הנורמות המקובלות וסכום התרומות שלהם מתכנס לזה של פילנתרופים מקומיים.[26] הסברים אחרים עשויים

26 כפי שצוין לעיל, הנתונים אינם כוללים מידע על הנכסים של פרטים ומשקי בית.

להיות קשורים לירידה אפשרית בעושרם של התורמים לאורך השנים, או לתכנון המס של התורמים, שאמנם מתגוררים בישראל אך מעדיפים לתרום בארצות מוצאם.[27]

תרשים 13. התרומה הממוצעת ונדיבות התרומה – עולים לעומת ילידי הארץ
גובה התרומה בשקלים של 2011 ושיעור התרומה מתוך ההכנסה השנתית

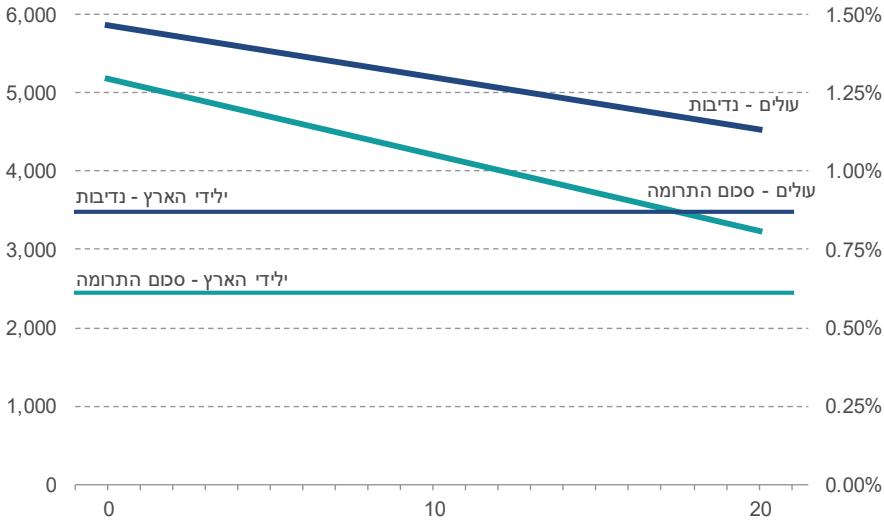

* ערכים חזויים עבור הגירה, על בסיס רגרסיה רבת-משתנים (לוח נ'1), בפיקוח על המשתנים הבאים: הכנסה, מספר ילדים, גיל, מגדר, סטטוס נישואים, השתייכות לקבוצת מיעוט, מוצא אתני, מקור הכנסה, סיווג תעסוקתי, שנה ומקום מגורים.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

גיל בעת העלייה

פאנל ב' בלוחות נ'6 ונ'7 מציג את הקשר בין הגיל בעת העלייה למאפייני התרומות. המקדם למשתנה המסביר "גיל בעת העלייה" הוא חיובי ובעל מובהקות סטטיסטית, ומראה כי היקף התרומה והנדיבות גדלים ככל שהעולה הגיע לישראל בגיל מבוגר יותר.

ממצאים אלו תומכים בסִפרות הנרחבת העוסקת בהיטמעות מהגרים, אשר מצביעה על כך שמידת האינטגרציה משתנה באופן הפוך עם הגיל בעת ההגירה, וכן שהגיל בעת ההגירה הוא גורם חשוב בקביעת מידת ההסתגלות של מהגרים (Borjas, 1995; Friedberg, 1992; Gonzalez, 2003; Myers, Gao and Emeka, 2009; Schaafsma and Sweetman, 2001).

27 עולים חדשים שקיבלו אזרחות החל ב-1 בינואר 2007 פטורים מדיווח בישראל על הכנסותיהם ממקורות זרים למשך עשר שנים (לפי אתר רשות המיסים). במקרים רבים הכנסה זו חייבת במס בארץ המוצא. לכן, תרומות פטורות ממס במדינות אלו יכולות להיות אלטרנטיבה לתרומה בישראל.

מוצא אתני (בקרב תורמים יהודים)

האוכלוסייה היהודית בישראל מורכבת משתי קבוצות אתניות עיקריות, שבמדעי החברה מכונות "מערבים" (ממוצא אירופי ואמריקני) ו"מזרחים" (שמקורם בארצות מוסלמיות במזרח התיכון ובצפון אפריקה).

מוצא אתני הוא נושא חשוב ורגיש בעולם היהודי בכלל, ובישראל בפרט. המתחים והקונפליקטים בין שתי קבוצות אתניות אלו עיצבו את פני החברה הישראלית במתכונתה הנוכחית. האבות המייסדים של המדינה היו עולים יהודים שהגיעו מאירופה בתחילת המאה ה-20, ומשך עשרות שנים היו המהגרים האירופים והאמריקנים רוב בקרב מעצבי האליטות הפוליטיות, האינטלקטואליות והכלכליות בישראל. גם כיום אי השוויון בין יוצאי מדינות המערב למזרחים מוסיף להתקיים, הגם שהצטמצם בתחומים מסוימים (דהן, 2013).

משתנה האתניות במחקר זה מוגדר על פי מקום הלידה של הפרט, ופילנתרופים ילידי הארץ הם קבוצת ההתייחסות. פילנתרופים ילידי אמריקה ואוקיאניה תרמו סכומים גדולים בהרבה מכל קבוצה אתנית אחרת (גבוהים בממוצע ב-4,928 שקלים, שהם כ-1,400 דולרים – לוח נ'1). התורמים בקבוצה זו הם גם הנדיבים ביותר בקרב כלל התורמים. אחריהם דורגו פילנתרופים ילידי מערב אירופה, שתרמו בממוצע סכום גבוה ב-1,146 שקלים (כ-330 דולרים).

הקשר בין מוצא אתני לפילנתרופיה נבדק גם בהתבסס על הגדרת מוצא אתנית חלופית, שנקבעה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. על פי הגדרה זו, המוצא האתני של הפרטים אשר נולדו בישראל נקבע לפי יבשת לידת האב, ושל פרטים שנולדו בחו"ל – לפי היבשת שבה נולדו הם עצמם. התוצאות עולות בקנה אחד עם תוצאות המודל הראשי, הן בכיוון המגמות הן בהיקפן.

כפי שמוצג בתרשימים 14 ו-15, אף ששתי הקבוצות הגדילו במידה ניכרת את תרומותיהן ונדיבותן, הפער ביניהן גדל משמעותית מאז שנת 2000 – לא רק במונחים מוחלטים, אלא גם במונחים יחסיים. בשנת 2000 יהודים ממוצא אמריקני ואירופי תרמו סכום הגבוה ב-10 אחוזים מתרומתם של יהודים ממוצא אפריקני ואסיאתי, וב-2011 הגיע הפער ל-74 אחוזים. במונחי נדיבות, בשנת 2000 היו יהודים ממוצא אמריקני ואירופי נדיבים יותר ב-0.11 נקודות אחוז, וב-2011 – ב-0.57 נקודות אחוז. הפער היחסי עלה מ-28 אחוזים בשנת 2000 ל-53 אחוזים ב-2011.

תרשים 14. תרומה שנתית ממוצעת לפי ארץ המוצא של התורם
בשקלים של 2011

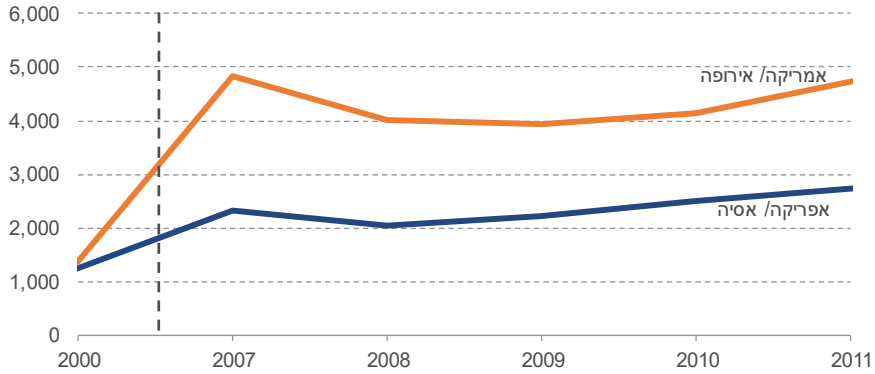

תרשים 15. נדיבות לפי ארץ המוצא של התורם
שיעור התרומה מתוך ההכנסה השנתית

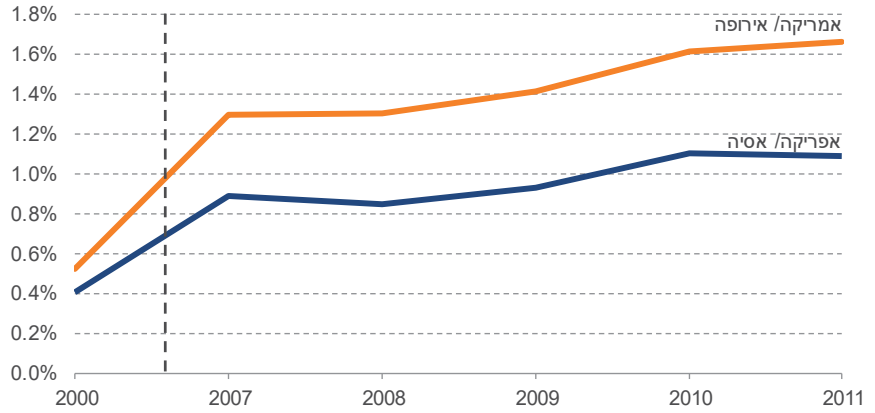

* משתנים חזויים עבור מוצא אתני בשנה העוקבת על בסיס רגרסיה רבת-משתנים של אינטראקציה בין מוצא אתני ושנה, בפיקוח על המשתנים הבאים: מספר ילדים, גיל, מגדר, סטטוס נישואים, השתייכות לקבוצת מיעוט, הגירה, מקור הכנסה, סיווג תעסוקתי, שנה ומקום מגורים. החיזוי הוא עבור השנים המוצגות בתרשים.

מקור (לשני התרשימים): קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב | נתונים (לשני התרשימים): הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

4. השוואה לאוכלוסייה הכללית

בסעיפים הקודמים שימשו נתוני הפאנל כדי לחקור את ההבדלים בין פילנתרופים. סעיף זה משווה בין פילנתרופים ובין כלל האוכלוסייה, כדי לעמוד על ההבדלים וקווי הדמיון

בין שתי הקבוצות. לשם כך מוזגו נתוני התורמים החל משנת 2004 עם סקר הוצאות משק בית בישראל, שנערך בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדי שנה.[28] סקר זה מהווה מדגם מייצג של 6,000 משקי בית בישראל, והוא מתעד כמה משתנים סוציו-דמוגרפיים וכלכליים עבור כל משק בית. אף שהוא מפורט מאוד, הסקר אינו מגיע לרזולוציות המידע המפורטות במאגר נתוני התורמים בשל חשש לצנעת הפרט. ההבדלים העיקריים בין נתוני הפילנתרופים לסקר ההוצאות הם:

(א) הסקר מגדיר "יישובים" רק כערים גדולות שאוכלוסייתן עולה על 50,000 תושבים, ואילו יישובים קטנים יותר מקובצים ומתועדים ברמת "נפה".

(ב) מקום הלידה בסקר מתחלק לארבע קטגוריות בלבד: אפריקה ואסיה; אמריקה ואירופה; ישראל; בלתי ידוע (ואילו מקום הלידה בנתוני התורמים מפורט לפי מדינה).

(ג) מספר הילדים בסקר ההוצאות כולל רק את הילדים החיים עם ראש משק הבית (ואילו נתוני התורמים כוללים מידע על כל הילדים).

כדי לשמור על עקביות הגדרות המשתנים, נערכו ההתאמות הנדרשות בין נתוני סקר ההוצאות לנתוני התורמים טרם המיזוג.

לוח 3 מפרט את ממוצעי המשתנים הכלולים בניתוח משווה בין הפילנתרופים לכלל האוכלוסייה. בכל אחת מהקטגוריות הנמדדות ניכרים הבדלים בין הפילנתרופים לאוכלוסייה הכללית (כל ההבדלים מובהקים סטטיסטית): הכנסתם השנתית הממוצעת של הפילנתרופים גבוהה יותר (בכ-40 אחוזים), וכן הגיל ומספר הילדים. גם שיעורם של הגברים, הנשואים, היהודים, ילידי הארץ והפרטים המדווחים על הכנסה מיגיעה אישית גבוה יותר בקרב הפילנתרופים. הסיווג התעסוקתי "ארגונים" הוא הנפוץ ביותר בקרב פילנתרופים (כ-35 אחוזים), ואילו בקרב האוכלוסייה הכללית מרבית הנבדקים (כ-71 אחוזים) עובדים בענפים "אחרים" (שירותים, מסחר וכיוצא בזה).

לוח נ'8 מפרט את תוצאות הרגרסיות מסוג Probit ו-Logit של הנתונים הממוזגים. מודלים אלו מבדילים בצורה בינארית בין פרטים שדיווחו על תרומה רשמית באותה שנה (מידע שהתקבל ממערך הנתונים המקורי של מס הכנסה –ערך 1) ובין פרטים שלא דיווחו על תרומה (מידע שהתקבל מסקר הוצאות משקי הבית – ערך 0). זהו מקרה קלאסי של דגימה מבוססת-בחירה (האם לדווח על תרומה או לא). כדי לספק אומדנים עקביים, כל קבוצה משוקללת לפי היחס בין השכיחויות שלה בכלל האוכלוסייה לשכיחותה היחסית במדגם (Manski and Lerman, 1977). המשקולת שניתנה לתורמים היא 0.961, ולמשתתפי סקר ההוצאות – 0.039.[29] בפסקאות הבאות יוצגו תוצאות המודלים.

משתנים כלכליים

בעלי הכנסה גבוהה, בעלי הכנסה מעבודה והמועסקים במגזר הנדל"ן או בארגונים נוטים יותר מאחרים לפילנתרופיה. אף שההשפעה השולית הממוצעת של משתנה ההכנסה היא חיובית ומובהקת סטטיסטית היקפה קטן יחסית, דבר המצביע על כך שעלייה או ירידה

28 החל מ-2004 כולל סקר הוצאות משקי הבית משתנים בני השוואה.

29 משקולת הדגימה המשוקללת של תורמים מחושבת כחלקם היחסי בדגימה: 1,053,827/1,096,827. לפני השקלול המשקל ההסתברותי של כל תורם הוא 1, שכן יש ודאות של 100 אחוזים שהוא נכלל בדגימה, ואילו משקלם של הנסקרים בסקר ההוצאות (כפי שמחשבת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) נע בין 10 ל-2,305.

בהכנסותיו של הפרט לא ישנו באופן משמעותי את ההסתברות שלו להיות פילנתרופ.

כפי שהוצג בסעיף הקודם, "הפילנתרופים החדשים" (בעיקר אלה המסווגים בענפי התעשייה וההיי-טק) התגלו כתורמים הנדיבים ביותר בחלוקה לפי ענפי תעסוקה, ותרומתם הממוצעת היא הגבוהה ביותר. עם זאת, בהשוואה בין הסיווגים התעסוקתיים שלהם לאלו שבאוכלוסייה הכללית, "הפילנתרופים החדשים" קשורים באופן שלילי למעמד של "תורם". במילים אחרות, הסבירות שאנשים שעיסוקם מסווג במגזר התעשייה וההיי-טק יתרמו נמוכה יותר מאשר במגזרים אחרים, אף על פי שתורמים שעשו את הונם בהיי-טק ובתעשיות מתקדמות אחרות נמצאו כתורמים משמעותיים יותר. ענף ההיי-טק הישראלי החל לשגשג בשנות השמונים, לפני עשורים ספורים בלבד. לאור זאת, ייתכן שההתנהגות הפילנתרופית בקרב פרטים במגזר זה עדיין אינה מפותחת ביחס לתעשיות המסורתיות (מגזרי הנדל"ן, הפיננסים והבנקאות).

ההסתברות לתרום היא הגבוהה ביותר (12 אחוזים) בקרב מי שמקצועם מסווג בענף הנדל"ן ובמגזר הארגונים. הסבר אפשרי לכך נעוץ במגמות של תרומות מצד פרטים במגזרים אלו; ייתכן שפרטים העוסקים בתחום הנדל"ן מונעים מאינטרסים עסקיים, ולכן נוטים יותר לתרום.[30] עם זאת, מעניין כי במגזר הארגונים – הכולל עמותות וארגונים ללא כוונת רווח – המודעות המוגברת לחשיבות הפילנתרופיה אינה מיתרגמת לתרומות ולנדיבות גבוהות יותר בקרב אוכלוסיית התורמים.

משתנים סוציו-דמוגרפיים

ההשתייכות לקבוצת התורמים קשורה באופן חיובי למספר הילדים; כל ילד נוסף מגדיל את ההסתברות להפוך לתורם בהשפעה שולית ממוצעת של 3 אחוזים. בשנת 2011 מנתה משפחה ישראלית ממוצעת 2.4 ילדים (לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), והסבירות שמשפחה ממוצעת כזו תתרום הייתה גבוהה ב-7.2 אחוזים בהשוואה למשק בית ללא ילדים (כאשר שאר הגורמים שווים). כאמור, פילנתרופים מאופיינים בהורות לילדים רבים יותר בממוצע לעומת כלל האוכלוסייה. כל ילד נוסף קשור לא רק להסתברות מוגדלת לתרום, אלא גם להיקף מוגדל של תרומה ונדיבות.

הסיכוי לתרום קשור באופן שלילי למצב משפחתי "גרוש/גרושה" או "אלמן/אלמנה". בעוד ההשפעה השולית השלילית של הגירושים (מינוס 5 אחוזים) צפויה למדי, ועולה בקנה אחד עם תוצאות המודל העיקריות (בקרב פילנתרופים), ההשפעה השולית השלילית של המעמד "אלמן/אלמנה" (מינוס 10 אחוזים) מפתיעה במידה מסוימת, משום שאלמנים ואלמנות נמצאו כתורמים הנדיבים ביותר בקרב פילנתרופים. במילים אחרות, אף כי ההסתברות של אלמנים לתרום היא נמוכה יחסית, אלו מביניהם שתורמים הם הקבוצה הנדיבה ביותר בקרב פילנתרופים (בבחינה לפי מצב משפחתי).

הניתוח ההשוואתי עם כלל האוכלוסייה מראה כי הקשר בין גיל להסתברות לתרום הוא מזערי. כפי שצוין בסעיף הקודם, בקרב פילנתרופים נמצא קשר ייחודי דמוי פרבולה "מחייכת" בין גיל לתרומה מדווחת. עם זאת, בבדיקת ההסתברות לתרום לפי גיל באוכלוסייה הכללית לא נמצא קשר כזה, אלא עלייה ליניארית עם הגיל: ההסתברות

30 הקשר שבין קבלני בניין לתרומות למלכ"רים תועד היטב בשנים האחרונות באמצעי התקשורת בישראל. כתבות רבות שופכות אור על התופעה של קבלני בניין הסוללים את דרכם על ידי מתן תרומה לארגונים הקשורים לפוליטיקאים מקומיים ופקידי עירייה, ונטען כי מאחורי תרומות אלו מסתתרים אינטרסים עסקיים. לדוגמה: וואלה (2016); הארץ (2016), כלכליסט (2009).

שישראלי אקראי יהיה תורם עולה באופן ישר עם גילו ואינה מתהפכת במהלך החיים.

בקרב הפילנתרופים נמצאו הבדלים בין המינים: נשים מגלות נדיבות רבה יותר, אך גברים תורמים סכומים גבוהים יותר (ראו דיון בסעיף 2). באוכלוסייה הכללית ההסתברות להיות תורם נותרת גבוהה יותר אצל גברים, אך ההפרש נעשה זניח (0.02).

משתני הגירה והשתייכות לקבוצות מיעוט

אנשים שמוצאם מאמריקה ומאירופה נוטים להשתייך לקבוצת התורמים במידה רבה יותר מאשר ילידי הארץ ומילידי אפריקה ואסיה, שהם האחרונים בדירוג ההסתברות להיות תורמים. אשר לאמריקנים נמצא שלא רק שסיכוייהם להיות תורמים גבוהים יותר, אלא גם כי בקרב קבוצת הפילנתרופים תרומותיהם גבוהות יותר והם נדיבים יותר.

תוצאות אלו תומכות בהשערה הקודמת כי המהגרים מביאים את תרבותם הפילנתרופית ואת מסורת הנתינה שלהם למדינה המארחת. ואכן, מי שנולדו במדינות מערביות עשירות שיש בהן מסורת ארוכת שנים של תרומות נוטים יותר לתרום, ובקרב הפילנתרופים הם התורמים הנדיבים ביותר ותורמים את הסכומים הגבוהים ביותר.

ההסתברות שאדם יהודי יהפוך לתורם גדולה ב-17 אחוזים מזו של מי שאינו יהודי. תוצאה זו עולה בקנה אחד עם תוצאות המודל העיקריות, המראות כי בקרב פילנתרופים, יהודים תורמים בממוצע סכומים גדולים יותר מאשר תורמים ערבים, והם גם נדיבים יותר (כמפורט בסעיף 3).

לוח 3. נתונים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים – תורמים לעומת כלל האוכלוסייה, ממוצע 2004–2011

	תורמים	כלל האוכלוסייה	הפרש
הכנסה שנתית (בשקלים)	309,011	217,777	91,234
מספר ילדים במשק הבית	3.03	1.28	1.75
גיל	50.41	46.90	3.51
מגדר ראש משק הבית (גברים = 1)	80.79%	62.52%	18.27%
לאום (יהודים = 1)	98.95%	83.01%	15.94%
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה איישת = 1)	92.76%	76.50%	16.26%
מצב משפחתי:			
רווקים	7.75%	17.74%	-9.99%
נשואים	83.30%	61.70%	21.59%
גרושים	5.78%	9.37%	-3.59%
אלמנים	3.18%	11.19%	-8.01%

המשך בעמ' הבא ←

לוח 3 (המשך). נתונים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים – תורמים לעומת כלל האוכלוסייה, ממוצע 2004–2011

	תורמים	כלל האוכלוסייה	הפרש
מקום לידה:			
אמריקה או אירופה	22.28%	30.10%	-7.82%
אסיה או אפריקה	11.15%	13.80%	-2.65%
ישראל	66.56%	56.10%	10.46%
סיווג תעסוקתי:			
תעשייה והיי-טק	3.13%	13.37%	-10.24%
בנקאות ופיננסים	2.74%	2.31%	0.43%
נדל"ן	25.49%	11.14%	14.34%
ארגונים ועמותות	34.86%	2.31%	32.55%
אחר	33.78%	70.87%	-37.08%
מס' תצפיות	1,053,820	42,965	

כל ההפרשים מובהקים סטטיסטית ברמה של פחות מ-0.001. הממוצעים וההפרשים משוקללים לפי משקולות הדגימה המשוקללות בשכיחות במדגם.

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: פילנתרופים – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים; כלל האוכלוסייה – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סקרי הוצאות

סיכום ומסקנות

פרק זה בוחן את המאפיינים של פילנתרופים ישראלים מודרניים המבקשים החזרי מס בגין תרומות בדוחות המס השנתיים. תוצאות המחקר מעלות הבדלים משמעותיים בהתנהגות הפילנתרופית בין תורמים לפי משתנים סוציו-דמוגרפיים וכלכליים רבים, וחושפות הבדלים מעניינים בין פילנתרופים ובין כלל האוכלוסייה.

תרשים 16 מציג את גובה התרומה והנדיבות החזויים לפי המודל האקונומטרי, בפיקוח על מאפייני התורמים. תרשים זה מייצג באופן גרפי את תוצאות לוח נ'1, וממחיש את ההבדלים בין הקבוצות, את הדירוג ביניהן ואת ההבדלים וקווי הדמיון בין התרומות ומידת הנדיבות. לדוגמה, אפשר לראות כי בחלוקה לפי מוצא אתני, תורמים אמריקנים ומערב אירופים נדיבים יותר – ותורמים סכומים גבוהים יותר – מכל הקבוצות האחרות. כמו כן, קל לראות את ה"היפוך" המגדרי: משקי הבית בראשות נשים הם נדיבים יותר, בעוד משקי בית שבראשם עומדים גברים תורמים סכומים גבוהים יותר ממשקי הבית בראשות נשים.

ההבדלים בין הפעילות הפילנתרופית של תורמים בעלי מאפיינים שונים עשויים להוות השתקפות של תופעות סוציולוגיות הטבועות בחברה הישראלית, כגון אי שוויון בין קבוצות אתניות שונות, חברה פטריארכלית ברובה, פערים פוליטיים ותרבותיים בין המיעוט לאוכלוסיות הרוב, והגישה השונה של "הפילנתרופים החדשים" לתרומות בהשוואה למגזרים אחרים.

תרשים 16. ממוצעי גובה התרומה והנדיבות לפי מאפיינים אישיים של התורמים: ערכים חזויים לפי מודל רגרסיה רבת-משתנים (לוח נ'1)

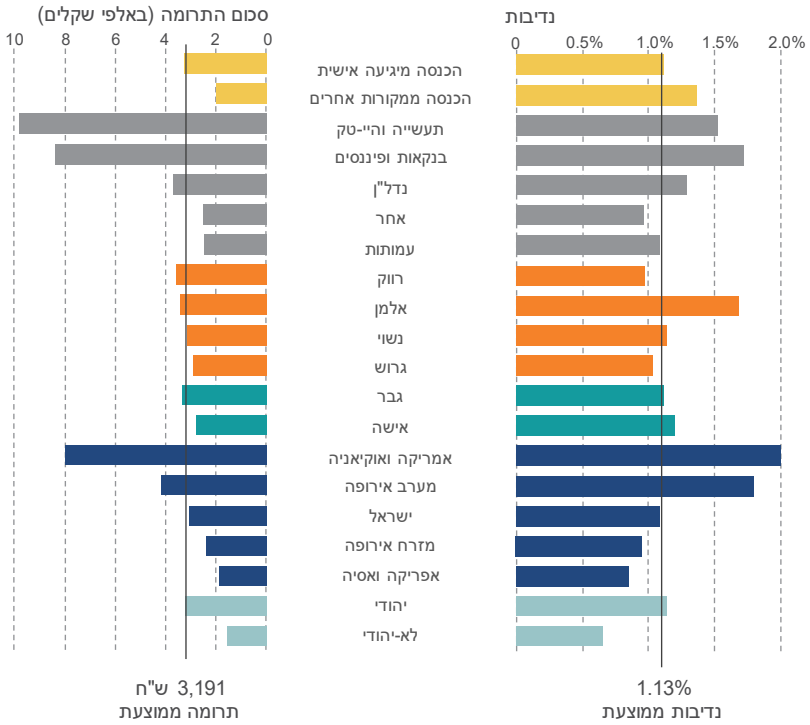

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

נתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם האוכלוסין; רשות המיסים

מקורות

דהן, מומי (2013), "האם כור ההיתוך הצליח בשדה הכלכלי?" **הרבעון לכלכלה**, 60, עמ' 152–107.

הארץ (2016), "ארבעה קבלנים מספרים: שילמנו עשרות אלפי שקלים לקידום פרויקטים", לי ירון ושרון פולבר, 14 בספטמבר 2016.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2011), **שיטות מדידה ואמידת גודלה של האוכלוסייה החרדית בישראל**.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2012), **שנתון סטטיסטי לישראל 2012**.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2016), **שנתון סטטיסטי לישראל 2016**.

זיידאן, אליאס (2005), **התנדבות, תרומות ועמדות כלפי ארגונים בחברה הערבית-פלסטינית בישראל: בחינה מחודשת**, אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

זיידאן, אליאס ואסאד גאנם (2000), **תרומה והתנדבות בחברה הערבית פלסטינית בישראל**, אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

חודורוב, מתן (2016), "כך תרמו קבלנים בראשל"צ מאות אלפי ש"ח לעמותה בראשות ראש העיר", **nana10**, 12 בדצמבר 2016.

חסקי-לוונטל, דבי, הילה יוגב-קרן וחגי כץ (2011), **פילנתרופיה בישראל 2008**: **דפוסי התנדבות, תרומה ותרומת איברים**, אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

כץ, חגי, אסתר לוינסון ובנימין גדרון (2007), **פילנתרופיה בישראל 2006: דפוסי התנדבות ותרומה של הציבור**, אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

סיקולר, נעמה ושי פאוזנר (2016,), "מקבלנים בחירות: תרום לי ואתרום לך", **כלכליסט**, 24 בספטמבר 2016.

סילבר, אילנה (2008), **עידן הפילנתרופים? המקרה הישראלי**, אוניברסיטת בן גוריון המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

שמיד, הלל (2011), **מאפייני הפילנתרופיה בישראל במאה ה-21: מניעים וחסמים לנתינה, דילמות, אתגרים וכיווני פעולה לעתיד**, המרכז לחקר הפילנתרופיה בישראל.

שמעוני, ברוך (2008), **עסקים ופילנתרופיה חדשה בישראל: אתנוגרפיה של תורמים גדולים**, המרכז לחקר הפילנתרופיה בישראל.

Andreoni, James, Eleanor Brown and Isaac Rischall (2003), "Charitable Giving by Married Couples," *Journal of Human Resources*, XXXVIII (1), University of Wisconsin Press, pp. 111-133.

Angrist, Joshua D. and Alan B. Krueger (1991), "Does Compulsory School Attendance Affect Schooling and Earnings?" *The Quarterly Journal of Economics*, 106 (4), pp. 979-1014.

Auten, Gerald, and Gabriel Rudney (1990), "The Variability of Individual Charitable Giving in the US," *Voluntas*, 1 (2), Kluwer Academic Publishers, pp. 80-97.

Becker, Gary S. (1993), *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*, The University of Chicago Press.

Bekkers, René and Pamala Wiepking (2010), "A Literature Review of Empirical Studies of Philanthropy: Eight Mechanisms That Drive Charitable Giving," *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 40 (5), pp. 924-973.

Berrebi, Claude and Hanan Yonah (2016), "Terrorism and Philanthropy: The Effect of Terror Attacks on the Scope of Giving by Individuals and Households," *Public Choice*, 169 (3-4), pp. 171-194.

Borjas, George J. (1995), "Assimilation and Changes in Cohort Quality Revisited: What Happened to Immigrant Earnings in the 1980s?" *Journal of Labor Economics*, 13 (2), pp. 201-245.

Brown, Susan K. and Frank D. Bean (2006), "Assimilation Models, Old and New: Explaining a Long-Term Process," Migration Information Source.

Bryant, W. Keith Haekyung Jeon-Slaughter, Hyojin Kang, and Aaron Tax (2003), "Participation in Philanthropic Activities: Donating Money and Time," *Journal of Consumer Policy*, 26 (1), pp. 43-73.

Chiswick, Barry R. (1978), "The Effect of Americanization on the Earnings of Foreign-Born Men," *Journal of Political Economy*, 86 (5), pp. 897-921.

Davis, Mark H. (1980), "A Multidimensional Approach to Individual Differences in Empathy," *Catalog of Selected Document in Psychology*, 40 (7), pp. 3480.

De Wit, Arjen, and Rene Bekkers (2016), "Exploring Gender Differences in Charitable Giving," *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45 (4), pp. 741-761.

Fleishman, Joel L. (2009), *The Foundation: A Great American Secret : How Private Wealth is Changing the World*, PublicAffairs.

Friedberg, Rachel M. (1992), *The Labor Market Assimilation of Immigrants in the United States: The Role of Age at Arrival*, Brown University.

Frumkin, Peter (2006), S*trategic Giving: The Art and Science of Philanthropy*, University of Chicago Press.

Gonzalez, Arturo (2003), "The Education and Wages of Immigrant Children: The Impact of Age at Arrival," *Economics of Education Review*, 22 (2), pp. 203-212.

Hoffman, Martin L. (1977), "Sex Differences in Empathy and Related Behaviors," *Psychological Bulletin*, 84 (4), pp. 712-722.

Hughes, Patricia and William Luksetich (2008), "Income Volatility and Wealth: The Effect on Charitable Giving," *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 37 (2), pp. 264-280.

Joseph, James A. (1995), *Remaking America : How the Benevolent Traditions of Many Cultures Are Transforming Our National Life*, Jossey-Bass.

Katz, Hagai and Itay Greenspan (2015), "Giving in Israel: From Old Traditions to an Emerging Culture of Philanthropy?" in Pamala Wiepking and Femida Handy (eds.), *The Palgrave Handbook of Global Philanthropy*, pp. 316-337.

Lennon, Randy and Nancy Eisenberg, (1987), "Gender and Age Differences in Empathy and Sympathy," in Nancy Eisenberg and Janet Strayer (eds.), *Empathy and Its Development*, Cambridge University Press, pp. 195-217.

Manski, Charles F. and Steven R. Lerman (1977), "The Estimation of Choice Probabilities from Choice Based Samples," *Econometrica*, 45 (8), pp. 1977-1988.

Mata, Fernando and Don McRae (2000), "Charitable Giving among the Foreign-Born in Canada," *Journal of International Migration and Integration / Revue de L'integration et de La Migration Internationale*, 1 (2), pp. 205-232.

Mesch, Debra J., Melissa S. Brown, Zachary I. Moore, and Amir Daniel Hayat (2011), "Gender Differences in Charitable Giving," *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 16 (4), pp. 342-355.

Mesch, Debra J., Patrick M. Rooney, Kathryn S. Steinberg, and Brian Denton (2006), "The Effects of Race, Gender, and Marital Status on Giving and Volunteering in Indiana," *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 35 (4), pp. 565-587.

Mincer, Jacob (1974), *Schooling, Experience, and Earnings*, Columbia University Press.

Myers, Dowell, Xin Gao and Amon Emeka (2009), "The Gradient of Immigrant Age-at-Arrival Effects on Socioeconomic Outcomes in the U.S.", *International Migration Review*, 43 (1), pp. 205-229.

Nesbit, Rebecca, Robert Christensen, Mary Tschirhart, Richard Clerkin, and Laurie Paarlberg (2013), "Philanthropic Mobility and the Influence of Duration of D Onor Residency on Donation Choices," *Voluntas*, 26 (1), pp. 267-287.

Osili, Una Okonkwo, and Dan Du (2005), "Immigration Assimilation and Charitable Giving," *New Directions in Philanthropic Giving*, 48 (Summer), pp. 89-104.

Payton, Robert L. and Michael P Moody (2008), *Understanding Philanthropy*, Indiana University Press.

Schaafsma, Joseph and Arthur Sweetman (2001), "Immigrant Earnings: Age at Immigration Matters," *The Canadian Journal of Economics*, 34 (4), pp. 1066-1099.

Schmid, Hillel and Avishag Rudich-Cohn (2012), "Elite Philanthropy in Israel," *Society*, 49 (2), pp. 175-181.

Thomas, Derrick (2012), "Giving and Volunteering Among Canada's Immigrants," *Canadian Social Trends*, 93, Statistics Canada.

Wiepking, Pamala and René Bekkers (2012), "Who Gives? A Literature Review of Predictors of Charitable Giving. Part Two: Gender, Family Composition and Income," *Voluntary Sector Review*, 3 (2), pp. 217-245.

Wilhelm, Mark Ottoni and René Bekkers (2010), "Helping Behavior, Dispositional Empathic Concern, and the Principle of Care," *Social Psychology Quarterly*, 73 (1), pp. 11-32.

כדי לאמוד את הקשר בין המשתנים הבלתי תלויים ובין התרומה, נערכו ניתוחי רגרסיית פאנל לינארית (Panel OLS) על בסיס מסד נתונים ייחודי, הכולל 152,728 יחידים ומשקי בית ב-247 רשויות מקומיות שנאספו עבורם נתונים במשך תשע שנים, בין 1999 ל-2011. כל המודלים העיקריים כוללים גורמים (אפקטים) קבועים עבור "מקום מגורים" ו"שנה", המקטינים את החשש להטיה אפשרית בשל משתנים מושמטים (Omitted Variable Bias).

המודלים מאפשרים בקרה על גורמים קבועי-זמן ותלויי זמן העשויים להשפיע על התנהגות התורמים, ובהם שינויים במדיניות המס הלאומית, אירועים פוליטיים ולאומיים ועוד; הגורם הקבוע "מקום מגורים" מאפשר בקרה על כל המשתנים הספציפיים למקום מגורים שאינם תלויי-זמן, כגון הבדלים בפעילות הפילנתרופית הקשורים לתרבות המקומית; הגורם קבוע "שנה" מאפשר בקרה על ההשפעות של תקופות ספציפיות המשפיעים על כל הפילנתרופים. יתרה מזאת, בקרות אלו מסייעות להפחית את ההטיה הנגרמת ממגמות ואירועים כלליים שהתרחשו בזמן מסוים והיו עלולים להשפיע על היקפן הכללי של התרומות. ספציפקציה זו מתוארת במודל הגורמים הקבועים כדלקמן:

$$donation_{ilt+1} = \alpha + \beta_1 \text{economic}_{ilt} + \beta_2 SocioDemog._{ilt} + \beta_3 Immig._{ilt} + \varrho locality_l + \tau_t + \varepsilon_{ilt}$$

כאשר:

donation_{ilt+1} הוא המשתנה התלוי עבור אדם *i* במקום מגורים *l* בשנה *t+1*

economic_{ilt} הוא סדרת משתנים כלכליים עבור אדם *i* במקום מגורים *l* בשנה *t*

SocioDemog._{ilt} הוא סדרת משתנים חברתיים-דמוגרפיים עבור אדם *i* במקום מגורים *l* בשנה *t*

Immig._{ilt} הוא סדרת משתנים הקשורים להגירה ומיעוטים עבור אדם *i* במקום מגורים *l* בשנה *t*

locality_l הוא הגורם הקבוע הייחודי למקום מגורים *l*

τ_t הוא הגורם הקבוע הייחודי לשנה *t*

ספציפקציה זו מאפשרת לנתח את המאפיינים של תורמים אשר הגישו בקשות לזיכוי מס על ידי אמידת הקשר בין כל המשתנים המסבירים ובין המשתנה התלוי, הן במונחי גודל הן במונחי כיוון. המשוואה לעיל נאמדה בנפרד עבור כל אחד מהמשתנים התלויים – היקף התרומה ונדיבות (תרומה כאחוז מן ההכנסה).

לוח נ'1. מודלים ראשיים, רגרסיות Panel OLS

משתנה תלוי	תרומה (t+1)	אחוז תרומה/הכנסה (t+1)
הכנסה (באלפי שקלים)	4.047***	
	(1.454)	
הכנסה בריבוע	-0.0000265**	
	(0.0000104)	
מספר ילדים במשק הבית	542.5***	0.154***
	(82.88)	(0.00855)
גיל	-233.1***	-0.0405***
	(73.53)	(0.00504)
גיל בריבוע	2.725***	0.000457***
	(0.786)	(0.0000533)
מגדר (גברים = 1)	532.0**	-0.0862***
	(223.4)	(0.0268)
מצב משפחתי:		
אלמנים	-183.6	0.707***
	(576.3)	(0.108)
נשואים	-456.5*	0.158***
	(240.5)	(0.0360)
גרושים	-713.5	0.0630
	(443.2)	(0.0520)
לאום (יהודים = 1)	1681.4***	0.475***
	(280.4)	(0.0752)
הגירה	-97.45**	-0.0165***
	(46.59)	(0.00521)
מוצא אתני:		
אפריקה או אסיה	-1175.9***	-0.235***
	(330.6)	(0.0345)
אמריקה או אוקיאניה	4928.1***	0.914***
	(1343.4)	(0.0777)
מערב אירופה	1146.4***	0.709***
	(408.8)	(0.0701)
מזרח אירופה	-671.8*	-0.128***
	(407.9)	(0.0362)
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	1285.3***	-0.254***
	(266.0)	(0.0503)
סיווג תעסוקתי:		
תעשייה והיי-טק	7289.5***	0.558***
	(2394.6)	(0.0871)
בנקאות ופיננסים	5874.0***	0.760***
	(1719.3)	(0.0937)
נדל"ן	1166.6***	0.328***
	(322.3)	(0.0292)
ארגונים ועמותות	-51.57	0.126***
	(151.3)	(0.0223)
קבוע	-772.2	0.186
	(1388.0)	(0.210)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✓	✓
מס' תצפיות	900,431	886,452
R^2	0.00503	0.0184

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים | מוצא אתני - ישראלים | סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

לוח נ'2. מודלי עקביות תרומה - רגרסיות פואסון ובינומי שלילי

משתנה תלוי	מספר התרומות השנתיות			
מודל:	פואסון		בינומי שלילי	
הכנסה (באלפי שקלים)	0.000338***	[0.000979***]	0.000356***	[0.00102***]
	(0.0000271)		(0.0000306)	
הכנסה בריבוע	-3.17e-08***		-3.85e-08***	
	(7.50e-09)		(9.29e-09)	
מספר ילדים במשק הבית	0.0393***	[0.122***]	0.0383***	[0.119***]
	(0.00116)		(0.00116)	
גיל	0.0180***	[0.0349***]	0.0141***	[0.0328***]
	(0.00110)		(0.00111)	
גיל בריבוע	-0.0000662***		-0.0000351***	
	(0.0000105)		(0.0000107)	
מגדר (גברים = 1)	0.0141***	[0.0435***]	0.0145***	[0.0448***]
	(0.00503)		(0.00485)	
מצב משפחתי:				
אלמנים	-0.0450***	[-0.134***]	-0.0514***	[-0.154***]
	(0.0137)		(0.0132)	
נשואים	0.0331***	[0.102***]	0.0210***	[0.0653***]
	(0.00851)		(0.00799)	
גרושים	-0.130***	[-0.369***]	-0.130***	[-0.373***]
	(0.0115)		(0.0106)	
לאום (יהודים = 1)	0.364***	[0.949***]	0.328***	[0.871***]
	(0.0286)		(0.0251)	
הגירה	-0.000978	[-0.00304]	-0.00116	[-0.00359]
	(0.000748)		(0.000736)	
מוצא אתני:				
אפריקה או אסיה	-0.0654***	[-0.195***]	-0.0619***	[-0.185***]
	(0.00645)		(0.00632)	
אמריקה או אוקיאניה	0.126***	[0.412***]	0.123***	[0.403***]
	(0.00799)		(0.00806)	
מערב אירופה	0.131***	[0.433***]	0.130***	[0.429***]
	(0.00808)		(0.00814)	
מזרח אירופה	-0.0196***	[-0.0598***]	-0.0193***	[-0.0590***]
	(0.00644)		(0.00632)	
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	0.0439***	[0.134***]	0.0441***	[0.134***]
	(0.00859)		(0.00851)	
סיווג תעסוקתי:				
תעשייה והיי-טק	-0.0333***	[-0.0979***]	-0.0356***	[-0.105***]
	(0.0112)		(0.0109)	
בנקאות ופיננסים	0.0140	[0.0421]	0.00944	[0.0284]
	(0.0118)		(0.0116)	
נדל"ן	0.149***	[0.481***]	0.146***	[0.472***]
	(0.00480)		(0.00477)	
ארגונים ועמותות	-0.0106**	[-0.0315**]	-0.00667	[-0.0199]
	(0.00458)	(0.0136)	(0.00442)	(0.0132)
קבוע	-2.635***		-2.463***	
	(0.0852)		(0.0796)	
אפקט קבוע - יישוב	✓		✓	
משתנה חשיפה - שנה	✓		✓	
N	152710		152,710	
פסאודו R^2	0.0527		0.0326	
לוג הנראות	-317,643		-312,135	

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. אפקטים שוליים ממוצעים בסוגריים מרובעים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים | מוצא אתני - ישראלים | סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01 | מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה

לוח נ'3. אינטרקציות - רגרסיות Panel OLS

משתנה תלוי	(1) תרומה (t+1)	(2) אחוז תרומה/הכנסה (t+1)	(3)
משתנה ראשון	מספר ילדים במשק הבית	גברים	גברים
משתנה שני	נשואים	נשואים	מספר ילדים במשק הבית
משתנה האינטרקציה	מספר ילדים במשק הבית × נשואים	גברים × נשואים	גברים × מספר ילדים במשק הבית
משתנה ראשון	315.2**	-0.268***	-0.180***
	(143.8)	(0.0506)	(0.0417)
משתנה שני	-511.0**	-0.0191	0.125***
	(227.7)	(0.0536)	(0.0137)
משתנה האינטרקציה	243.0*	0.257***	0.0365**
	(141.5)	(0.0604)	(0.0146)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✓	✓	✓
מס' תצפיות	900,431	886,452	886,452
R^2	0.00504	0.0162	0.0185

כל הרגרסיות כוללות שליטה גם על שאר המשתנים המסבירים (כפי שקיימים בלוח נ'1) - לא מוצג לצורך נוחות.

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

לוח נ'4. דתיות - רגרסיות Panel OLS

משתנה תלוי	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	תרומה (t+1)			אחוז תרומה/הכנסה (t+1)		
שיעור דתיים ביישוב (%)	15.35***			0.0130***		
	(5.821)			(0.000631)		
שיעור חרדים ביישוב (%)		20.08***			0.0146***	
		(6.764)			(0.000767)	
שיעור דתיים לאומיים ביישוב (%)			0.0221			0.00499***
			(5.578)			(0.000927)
הכנסה (אלפי בשקלים)	4.144***	4.144***	4.118***			
	(1.445)	(1.445)	(1.442)			
הכנסה בריבוע	-0.0000273***	-0.0000274***	-0.0000271***			
	(0.0000103)	(0.0000103)	(0.0000103)			
מספר ילדים במשק הבית	513.1***	519.4***	565.0***	0.148***	0.159***	0.187***
	(80.09)	(78.36)	(71.03)	(0.00843)	(0.00824)	(0.00826)
גיל	-238.7***	-241.2***	-260.9***	-0.0422***	-0.0468***	-0.0593***
	(73.32)	(72.99)	(73.56)	(0.00504)	(0.00500)	(0.00499)
גיל בריבוע	2.908***	2.919***	3.078***	0.000494***	0.000523***	0.000626***
	(0.777)	(0.773)	(0.777)	(0.0000534)	(0.0000532)	(0.0000532)
מגדר (גברים = 1)	406.6*	431.7**	357.9	-0.124***	-0.112***	-0.169***
	(218.1)	(219.9)	(220.8)	(0.0267)	(0.0267)	(0.0269)
מצב משפחתי:						
אלמנים	-314.8	-293.5	-297.5	0.683***	0.700***	0.691***
	(573.4)	(575.0)	(573.5)	(0.108)	(0.108)	(0.108)
נשואים	-575.1**	-555.2**	-551.1**	0.131***	0.148***	0.144***
	(243.5)	(243.3)	(244.4)	(0.0359)	(0.0360)	(0.0360)
גרושים	-726.9	-716.5	-727.3	0.0545	0.0622	0.0536
	(442.5)	(443.1)	(442.3)	(0.0520)	(0.0520)	(0.0520)
לאום (יהודים = 1)	1885.4***	1962.2***	2120.9***	0.472***	0.556***	0.632***
	(270.2)	(244.1)	(230.4)	(0.0417)	(0.0411)	(0.0417)
הגירה	-111.4**	-111.6**	-115.9**	-0.0187***	-0.0193***	-0.0219***
	(47.06)	(47.07)	(46.81)	(0.00518)	(0.00518)	(0.00517)
מוצא אתני:						
אפריקה או אסיה	-1336.5***	-1348.4***	-1337.3***	-0.278***	-0.287***	-0.274***
	(320.5)	(318.8)	(321.9)	(0.0339)	(0.0339)	(0.0340)
אמריקה או אוקיאניה	5032.4***	5097.1***	5141.4***	0.929***	0.989***	0.997***
	(1312.5)	(1306.8)	(1314.4)	(0.0781)	(0.0781)	(0.0786)
מערב אירופה	1313.8***	1336.4***	1383.2***	0.745***	0.770***	0.793***
	(398.6)	(402.2)	(403.2)	(0.0707)	(0.0707)	(0.0708)
מזרח אירופה	-831.3**	-840.6**	-826.8**	-0.139***	-0.145***	-0.133***
	(396.0)	(395.5)	(397.1)	(0.0359)	(0.0359)	(0.0360)
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	1366.8***	1367.8***	1369.6***	-0.250***	-0.249***	-0.249***
	(274.7)	(274.6)	(274.6)	(0.0503)	(0.0503)	(0.0504)
סיווג תעסוקתי:						
תעשייה והיי-טק	7604.1***	7598.3***	7616.3***	0.600***	0.597***	0.610***
	(2379.7)	(2380.1)	(2377.2)	(0.0874)	(0.0874)	(0.0875)
בנקאות ופיננסים	6220.4***	6194.2***	6202.7***	0.815***	0.793***	0.806***
	(1741.9)	(1743.1)	(1741.7)	(0.0944)	(0.0943)	(0.0944)
נדל"ן	1386.4***	1375.8***	1365.0***	0.379***	0.369***	0.364***
	(332.1)	(332.9)	(332.7)	(0.0292)	(0.0292)	(0.0292)
ארגונים ועמותות	-121.2	-126.6	-50.78	0.130***	0.135***	0.186***
	(151.6)	(152.3)	(152.6)	(0.0220)	(0.0220)	(0.0219)
קבוע	1167.1	1205.9	1900.6	0.491***	0.611***	1.057***
	(1401.6)	(1406.1)	(1403.0)	(0.139)	(0.139)	(0.136)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓	✓	✓	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✗	✗	✗	✗	✗	✗
מס' תצפיות	899,419	899,419	899,419	885,453	885,453	885,453
R^2	0.00402	0.00404	0.00397	0.0156	0.0157	0.0133

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים | מוצא אתני - ישראלים | סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

עמודה 1 בלוח נ'5 מציגה את תוצאות המודל הראשי כאשר המגדר של ראש משק הבית מוגדר לפי רשויות המס, כהגדרה שבה השתמשו גם המודלים הקודמים. עמודות 6-2 מציגות וריאציות שונות של הגדרת משתנה המגדר. במודל 2 מגדר ראש משק הבית מוגדר באותו אופן, אך ההכנסה שמתוכה מחושב אחוז התרומה כוללת רק את ההכנסה המדווחת של ראש משק הבית, ולא כלל הכנסת משק הבית כפי שמוגדר במודל הראשי. מודל זה מבוסס על ההנחה שאת ההחלטה לתרום מקבל ראש משק הבית ביחס להכנסתו האישית. במודל 3 המגדר של ראש משק הבית סווג מחדש ונקבע על פי בן הזוג שהכנסתו הייתה גבוהה יותר, בהנחה שהוא גם הדומיננטי יותר מבין בני הזוג בנוגע לקבלת ההחלטות כספיות במשק הבית. מודל 4 דומה למודל 3, אך ההכנסה במכנה של משתנה הנדיבות כוללת רק את הכנסתו המדווחת של ראש משק הבית.
במודל 5 משקי בית של בני זוג נשואים חולקו לשתי תצפיות נפרדות, כאשר ההכנסה במכנה של המשתנה התלוי כוללת את ההכנסות המדווחות של כל אחד מהם בנפרד. מודל 6 מציג את התוצאות עבור תת-המדגם של בני זוג שאינם נשואים, ובכך מאפשר לבחון משקי בית שבהם המגדר של מקבל ההחלטות ידוע בוודאות.

כל המודלים בפאנל א' שבלוחות נ'6 ונ'7 כוללים משתנה בקרה לסטטוס הגירה (עולים). מודל 2 כולל משתנה בקרה על משך השהייה בישראל מאז העלייה. בדומה לכך, מודל 3 כולל משתנה בקרה למשך השהייה בישראל, אך עבור תורמים ילידי הארץ כל שנה משוקללת כחצי שנה בלבד. המטרה של שקלול לא-אחיד של תקופת המגורים בישראל עבור פילנתרופים עולים ופילנתרופים ילידי ישראל היא להביא בחשבון את האפשרות שחוויית החיים בישראל נתפסת בקרב עולים חדשים באופן שונה לעומת ילידי הארץ. מודל 4 דומה למודל 2 אולם כפי שהודגם בניתוח התיאורי, לאחר 20 שנות מגורים בישראל, תורמים שהיו עולים חדשים הופכים דומים יותר ויותר לתורמים ילידי הארץ ולכן גם תורמים אלו וגם ילידי הארץ מקבלים את הערך 21 במשתנה זה. משתנה האינדיקטור "עולה" מאפשר להבחין בהפרש בתרומה ונדיבות בין מקומיים לתורמים עולים, גם בהנחה שהעולים מתכנסים לרמות התרומה והנדיבות של המקומיים.

כל המקדמים של משתני ההגירה מובהקים סטטיסטית, ותומכים בממצאים הקודמים שלפיהם פילנתרופים שעלו לאחרונה לישראל נוטים להיות נדיבים יותר, ולתרום סכומים גדולים יותר, מאשר פילנתרופים ותיקים וילידי הארץ; אך בחלוף כל שנה נוספת של שהייה בישראל מצטמצם היקף תרומותיהם ומתכנס לרמה דומה לזו של פילנתרופים ילידי הארץ.

לוח נ'5. מגדר - רגרסיות Panel OLS

משתנה תלוי	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
			אחוז תרומה/הכנסה (t+1)			
מגדר (גברים = 1)	-0.0862***	-0.0292*	-0.119***	-1.057***	-1.630***	-0.130***
	(0.0268)	(0.0174)	(0.0256)	(0.0449)	(0.0232)	(0.0460)
מספר ילדים במשק הבית	0.154***	0.153***	0.248***	0.257***	0.455***	0.00421
	(0.00855)	(0.00857)	(0.0110)	(0.0110)	(0.0126)	(0.0372)
גיל	-0.0405***	-0.0408***	-0.0455***	-0.0428***	-0.0755***	0.0213***
	(0.00504)	(0.00504)	(0.00576)	(0.00575)	(0.00621)	(0.00806)
גיל בריבוע	0.000457***	0.000456***	0.000435***	0.000450***	0.000604***	-0.0000136
	(0.0000533)	(0.0000533)	(0.0000595)	(0.0000595)	(0.0000620)	(0.0000945)
מצב משפחתי:						
אלמנים	0.707***	0.723***	0.578***	0.337***	0.175	0.136
	(0.108)	(0.107)	(0.110)	(0.110)	(0.113)	(0.147)
נשואים	0.158***	0.152***	0.353***	0.421***	0.224***	
	(0.0360)	(0.0359)	(0.0411)	(0.0413)	(0.0415)	
גרושים	0.0630	0.0699	-0.123**	-0.233***	-0.432***	-0.381***
	(0.0520)	(0.0519)	(0.0565)	(0.0566)	(0.0582)	(0.0961)
לאום (יהודים = 1)	0.475***	0.476***	0.765***	0.751***	1.123***	0.371***
	(0.0752)	(0.0751)	(0.0968)	(0.0974)	(0.115)	(0.110)
הגירה	-0.0165***	-0.0166***	-0.0131**	-0.0131**	-0.0189***	0.00617
	(0.00521)	(0.00521)	(0.00606)	(0.00606)	(0.00702)	(0.00700)
מוצא אתני:						
אפריקה או אסיה	-0.235***	-0.236***	-0.363***	-0.341***	-0.375***	-0.157
	(0.0345)	(0.0345)	(0.0423)	(0.0422)	(0.0464)	(0.101)
אמריקה או אוקיאניה	0.914***	0.918***	1.237***	1.188***	1.838***	0.558***
	(0.0777)	(0.0776)	(0.0952)	(0.0948)	(0.105)	(0.164)
מערב אירופה	0.709***	0.712***	1.072***	1.034***	1.534***	0.361***
	(0.0701)	(0.0701)	(0.0909)	(0.0906)	(0.101)	(0.139)
מזרח אירופה	-0.128***	-0.127***	-0.126***	-0.141***	-0.0856*	-0.0419
	(0.0362)	(0.0362)	(0.0437)	(0.0437)	(0.0469)	(0.108)
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	-0.254***	-0.255***	-0.215***	-0.190***	-0.0508	-0.486***
	(0.0503)	(0.0502)	(0.0588)	(0.0588)	(0.0528)	(0.141)
סיווג תעסוקתי:						
תעשייה והיי-טק	0.558***	0.554***	0.510***	0.568***	0.603***	0.430**
	(0.0871)	(0.0871)	(0.102)	(0.102)	(0.107)	(0.206)
בנקאות ופיננסים	0.760***	0.756***	0.608***	0.662***	0.901***	1.022***
	(0.0937)	(0.0937)	(0.108)	(0.108)	(0.111)	(0.226)
נדל"ן	0.328***	0.326***	0.294***	0.319***	0.578***	0.186***
	(0.0292)	(0.0292)	(0.0374)	(0.0373)	(0.0415)	(0.0607)
ארגונים ועמותות	0.126***	0.123***	-0.129***	-0.101***	-0.0160	0.114**
	(0.0223)	(0.0223)	(0.0307)	(0.0305)	(0.0347)	(0.0446)
קבוע	0.186	0.160	-0.343	0.154	0.904*	-0.855***
	(0.210)	(0.211)	(0.303)	(0.302)	(0.511)	(0.284)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓	✓	✓	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✓	✓	✓	✓	✓	✓
מס' תצפיות	886,452	886,452	869,358	869,358	1,543,787	152,423
R^2	0.0184	0.0184	0.0212	0.0234	0.0310	0.0139

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים | מוצא אתני - ישראלים | סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

לוח נ'6. עלייה - רגרסיות Panel OLS

משתנה תלוי	פאנל א' (1)	(2)	(3)	(4)	פאנל ב' (5)
	תרומה (t+1)				תרומה (t+1)
עולים	1123.4***	906.0***	1879.1***	863.3***	
	(291.8)	(293.5)	(350.7)	(303.4)	
משך שהייה בישראל		-30.91***			
		(10.61)			
משך שהייה בישראל - משוקלל (ישראלים 0.5)			-48.20***		
			(14.35)		
משך שהייה בישראל - עד 20 שנה				-148.9***	
				(40.39)	
גיל בעת העלייה					111.6***
					(17.28)
הכנסה (באלפי שקלים)	3.922***	3.930***	3.918***	3.933***	3.945***
	(1.429)	(1.429)	(1.429)	(1.429)	(1.429)
הכנסה בריבוע	-0.0000254**	-0.0000255**	-0.0000254**	-0.0000255**	-0.0000256**
	(0.0000102)	(0.0000102)	(0.0000102)	(0.0000102)	(0.0000102)
מספר ילדים במשק הבית	432.9***	471.8***	467.7***	449.3***	469.3***
	(79.02)	(81.83)	(81.30)	(79.60)	(77.08)
מגדר (גברים = 1)	565.1**	688.8***	709.1***	595.8***	541.0**
	(222.9)	(228.3)	(230.7)	(223.3)	(222.0)
מצב משפחתי:					
אלמנים	291.5	727.9	753.6	364.2	-81.06
	(529.6)	(565.3)	(564.2)	(529.3)	(529.6)
נשואים	-778.6***	-638.2**	-665.0**	-769.5***	-950.3***
	(290.3)	(289.7)	(293.8)	(290.2)	(287.1)
גרושים	-1146.5**	-933.5**	-975.9**	-1121.4**	-1312.9***
	(453.2)	(464.4)	(460.6)	(452.8)	(453.7)
לאום (יהודים = 1)	1967.8***	2326.2***	2440.5***	2382.2***	2846.7***
	(305.4)	(304.0)	(300.7)	(316.8)	(380.9)
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	724.5***	490.6**	431.3**	675.5***	821.2***
	(181.1)	(203.6)	(199.5)	(181.7)	(187.2)
סיווג תעסוקתי:					
תעשייה והיי-טק	7388.4***	7514.9***	7540.2***	7421.4***	7437.5***
	(2410.1)	(2408.4)	(2403.4)	(2410.9)	(2413.9)
בנקאות ופיננסים	5983.2***	6070.1***	6079.7***	5980.3***	6072.2***
	(1722.4)	(1722.6)	(1725.0)	(1722.0)	(1723.2)
נדל"ן	1320.6***	1370.7***	1376.5***	1326.6***	1351.1***
	(323.5)	(324.6)	(326.2)	(323.5)	(324.3)
ארגונים ועמותות	-142.8	-166.6	-150.7	-134.4	-81.87
	(151.7)	(149.9)	(151.3)	(152.0)	(152.7)
קבוע	-6408.2***	-5535.9***	-5932.9***	-3785.8***	-7453.6***
	(642.9)	(741.6)	(679.9)	(958.0)	(725.6)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓	✓	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✓	✓	✓	✓	✓
מס' תצפיות	900,431	900,431	900,431	900,431	900,431
R^2	0.00450	0.00454	0.00456	0.00460	0.00475

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים| סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

לוח נ'7. עלייה - רגרסיות Panel OLS

	פאנל א'				פאנל ב'
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
משתנה תלוי:	אחוז תרומה/הכנסה (t+1)				אחוז תרומה/הכנסה (t+1)
עולים	0.252***	0.181***	0.457***	0.199***	
	(0.0254)	(0.0255)	(0.0342)	(0.0271)	
משך שהייה בישראל		-0.0102***			
		(0.00111)			
משך שהייה בישראל - משוקלל (ישראלים 0.5)			-0.0131***		
			(0.00139)		
משך שהייה בישראל - עד 20 שנה				-0.0305***	
				(0.00497)	
גיל בעת העלייה					0.0257***
					(0.00163)
מספר ילדים במשק הבית	0.134***	0.147***	0.143***	0.137***	0.141***
	(0.00782)	(0.00811)	(0.00798)	(0.00784)	(0.00776)
מגדר (גברים = 1)	-0.0964***	-0.0552**	-0.0571**	-0.0897***	-0.101***
	(0.0265)	(0.0270)	(0.0269)	(0.0266)	(0.0265)
מצב משפחתי:					
אלמנים	0.756***	0.900***	0.882***	0.771***	0.675***
	(0.105)	(0.107)	(0.106)	(0.105)	(0.105)
נשואים	0.0909***	0.138***	0.121***	0.0925***	0.0529
	(0.0336)	(0.0343)	(0.0339)	(0.0336)	(0.0336)
גרושים	-0.0254	0.0449	0.0207	-0.0207	-0.0638
	(0.0491)	(0.0500)	(0.0494)	(0.0491)	(0.0492)
לאום (יהודים = 1)	0.506***	0.624***	0.634***	0.592***	0.713***
	(0.0732)	(0.0749)	(0.0751)	(0.0752)	(0.0774)
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	-0.336***	-0.413***	-0.415***	-0.345***	-0.311***
	(0.0469)	(0.0477)	(0.0478)	(0.0469)	(0.0469)
סיווג תעסוקתי:					
תעשייה והיי-טק	0.567***	0.608***	0.608***	0.574***	0.579***
	(0.0874)	(0.0874)	(0.0874)	(0.0874)	(0.0874)
בנקאות ופיננסים	0.771***	0.801***	0.798***	0.771***	0.795***
	(0.0942)	(0.0944)	(0.0943)	(0.0940)	(0.0938)
נדל"ן	0.355***	0.371***	0.369***	0.356***	0.364***
	(0.0294)	(0.0295)	(0.0295)	(0.0294)	(0.0294)
ארגונים ועמותות	0.108***	0.100***	0.106***	0.110***	0.123***
	(0.0224)	(0.0223)	(0.0223)	(0.0224)	(0.0224)
קבוע	-0.775***	-0.487***	-0.645***	-0.237	-1.024***
	(0.184)	(0.186)	(0.184)	(0.202)	(0.183)
אפקט קבוע - זמן	✓	✓	✓	✓	✓
אפקט קבוע - יישוב	✓	✓	✓	✓	✓
מס' תצפיות	886,452	886,452	886,452	886,452	886,452
R^2	0.0153	0.0158	0.0159	0.0159	0.0168

סטיות תקן מקובצות ברמת הפרט בסוגריים. קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים:
מצב משפחתי - רווקים| סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב

לוח נ'8. תורמים לעומת כלל האוכלוסייה - רגרסיות Probit ו-Logit

משתנה תלוי	(1)		(2)	
	ההסתברות לתרום (תורם = 1)			
מודל	Probit		Logit	
הכנסה (לוג)	0.131***	[0.0359***]	0.234***	[0.0377***]
	(0.00178)		(0.00312)	
מספר ילדים במשק הבית	0.126***	[0.0344***]	0.210***	[0.0339***]
	(0.00104)		(0.00181)	
גיל	0.0228***	[0.00377***]	0.0385***	[0.00381***]
	(0.000833)		(0.00146)	
גיל בריבוע	-0.0000887***		-0.000145***	
	(0.00000795)		(0.0000139)	
מגדר (גברים = 1)	0.0871***	[0.0236***]	0.148***	[0.0235***]
	(0.00442)		(0.00774)	
מצב משפחתי:				
אלמנים	-0.398***	[-0.101***]	-0.663***	[-0.0981***]
	(0.0114)		(0.0209)	
נשואים	-0.0512***	[-0.0144***]	-0.0645***	[-0.0107***]
	(0.00764)		(0.0141)	
גרושים	-0.210***	[-0.0566***]	-0.338***	[-0.0535***]
	(0.00970)		(0.0176)	
לאום (יהודים = 1)	0.799***	[0.168***]	1.537***	[0.178***]
	(0.0138)		(0.0285)	
הגירה	0.0138***	[0.00377***]	0.0233***	[0.00375***]
	(0.000746)		(0.00135)	
מוצא אתני:				
אפריקה או אסיה	-0.137***	[-0.0362***]	-0.228***	[-0.0354***]
	(0.00539)		(0.00921)	
אמריקה או אירופה	0.0370***	[0.0103***]	0.0660***	[0.0108***]
	(0.00457)		(0.00774)	
מקור הכנסה (הכנסה מיגיעה אישית = 1)	0.493***	[0.120***]	0.823***	[0.117***]
	(0.00590)		(0.0103)	
סיווג תעסוקתי:	0		0	
תעשייה והיי-טק	-0.323***	[-0.0707***]	-0.564***	[-0.0707***]
	(0.00839)		(0.0154)	
בנקאות ופיננסים	0.138***	[0.0360***]	0.228***	[0.0348***]
	(0.0107)		(0.0180)	
נדל"ן	0.424***	[0.121***]	0.701***	[0.118***]
	(0.00441)		(0.00745)	
ארגונים ועמותות	0.423***	[0.121***]	0.683***	[0.115***]
	(0.00391)		(0.00676)	
קבוע	-4.483***		-7.825***	
	(0.0305)		(0.0553)	
אפקט קבוע - שנה	✓		✓	
אפקט קבוע - יישוב	✓		✓	
מס' תצפיות	1,091,784		1,091,784	
פסאודו R^2	0.137		0.134	
לוג הנראות	-757,894		-760,183	

סטיות תקן רובסטיות בסוגריים. אפקטים שוליים ממוצעים בסוגריים מרובעים.
משקולת הדגימה המשוקללת עבור תורמים היא 0.961 ועבור האוכלוסייה הכללית היא 0.039.
קטגוריות הייחוס עבור המשתנים הקטגוריים: מצב משפחתי - רווקים | מוצא אתני - ישראלים | סיווג תעסוקתי - אחר
רמת מובהקות: * 0.1 ** 0.05 *** 0.01

מקור: קלוד בר רבי וחנן יונה, מרכז טאוב